Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 62 (4778).

29 МАРТ ПАЙШАНБА 1973 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ОБЛАСТИМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ! ЯНА БИР НЕЧА КУНДАН СЎНГ БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАРБДОР УЧИНЧИ ЙИЛИ БИРИНЧИ КВАРТАЛИ ЯКУНЛАНАДИ.

⊙ ҲАР БИР КОРХОНА, ХУЖАЛИК, ТРЕСТ ВА ҚУРИЛИШ ТАШҚИЛОТЛАРИНИНГ КВАРТАЛ ПЛАНЛАРИ ВА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИНИ ТУЛА БАЖАРИШГА ЭРИШАЙЛИК.

⊙ МАМЛАКАТГА КУПРОҚ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИ МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК.

⊙ УМУМХАЛҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРАЙЛИК!

МАМЛАКАТНИНГ ПАХТА ДАЛАСИ

Яқинда Ломоносов номли тожик колхозида чигит экишга тайёргарлик қай аҳволда эканлиги текшириб чиқилди. Мутахассислар, партия бюросининг аъзолари, халқ назоратчилари Л. Нуров ва П. Амраков бригадаларининг ишига юксак баҳо беришди. Шу коллективлар бу йил гектар бошига эллик центнердан хирмон кўтаришга қарор қилиб, ўз мажбуриятларини зарбдор меҳнат билан мустаҳкамламоқдалар: пахта майдонлари яхшилаб ишлаб ва ўғитлаб қўйилди. Биринчи даражали сара уруғлик жамғариб қўйилди, техника жуда яхшилаб ремонтдан чиқарилди. Социалистик мусобақа натижалари ҳисобга олиниб, яққол кўрсатилиб турибди, маънавий ва моддий рағбатлантиришнинг пухта ўйлаб тузилган системаси асосида иш олиб борилмоқда.

Пахтакор республикалардаги хўжаликларнинг кўпчилиги асосий техникавий экинни экишга худди мана шундай синчковлик билан киришмоқдалар. Кейинги вақтларда бу республикаларда юқори ҳосил усталари кўплаб етишиб чиқди. Улар суғориладиган ерлардан машиналар ва ўғитлардан моҳирона фойдаланиб, далаларнинг унумдорлигини оширмоқдалар, саноат учун энг қимматли хом ашё ҳосилини кўпайтирмоқдалар. Бултур айниқса яхши натижалар қўлга киритилди — мамлакат 7 миллион 300 минг тонна пахта олди. Ўртоқ Л. И. Брежнев СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантанали мажлисда қилган докладида пахтакорлар меҳнатига юксак баҳо берди.

Пахтанинг ялпи ҳосили анча кўпайтирилганлиги КПСС XXIV съездининг қишлоқ хўжалик соҳасида белгилаб берилган йўли тўғрилигини исботловчи ёрқин далилларнинг биридир. Ишларни комплекс механизациялаштириш, ерларни химиялаштириш ва кенг равишда мелиорация қилиш пахта далаларида ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришга, унинг самарадорлигини муттасил юксалтиришга йўл очиб берди. Яққол фактни айтиб ўтайлик: Бултур кузда, масалан, 1964 йилдагига қараганда икки миллион тоннадан зиёдроқ кўп пахта олинди. Шу тариқа мамлакатнинг хом ашё балансига салмоқли ҳисса қўшилди!

Эндиликда, беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилида барча пахтакор республикаларда янги марралар мўлжаллаб қўйилди. Ўзбекистон деҳқонлари давлатга 4 миллион 750 минг тонна — пландаги топшириқдан 704 минг тонна кўп пахта беришни мўлжаллаб турибдилар. Туркманистон далаларининг меҳнатчилари Ватанга 930 минг тонна, Тожикистон — 750 минг тонна, Озарбайжон — 430 минг тонна пахта етказиб беришга ваъда қилдилар. Қирғиз ва қозоқ деҳқонлари ҳам зиммаларига улкан мажбуриятлар олишди. Камроқ меҳнат ва маблағ сарфлаб, ҳар бир гектардан юқори ҳосил олиш учун ҳамма жойда социалистик мусобақа авж олдириб юборилди.

Иқтисодий имкониятлар пахтакорларнинг ялпи пахта ҳосилини муттасил кўпайтириб боришларига имкон беради. Мамлакат уларни ўғитлар билан тўла-тўкис таъминлаб турибди, колхозлар ва совхозларни янги машиналар билан таъминламоқда, мелиорация ишларига катта-катта маблағлар сарфламоқда. Пахтанинг эски навлари касалликларга бардош берадиган тағин ҳам серҳосил навлар билан алмаштирилмоқда. Масалан, маҳаллий селекционерлар яратиб берган «Тошкент-1», «Тошкент-2» ва «Тошкент-3» сингари навлар ишлаб чиқариш синовларида яхши сифатли эканлигини кўрсатди. Бу йил баҳорда Ўзбекистонда жамики пахта майдонининг ярмидан кўпроғига мана шу навдан бўлган чигит экилади. Туркманистон ва Тожикистон ингичка толали пахтанинг янги навларини экишга киришди. Бу янги навлар илгариги навларга қараганда анча яхши фазилатларга эга.

Бироқ далалар унумдорлигини оширадиган резервларнинг ҳаммаси ҳам ҳали ишга солинганн йўқ. Бунда гап илмий асосланган алмашлаб экишларни биринчи марта жорий қилиш тўғрисида бораётир. Бир қанча ерларда пахтани бошқа экинлар билан навбатлаб экмай, кўп йиллар давомида шу ерларга нуқул пахта экилаётганлигини нормал бир ҳол деб бўладими, ахир? Ўсимликнинг касалланиши ва ҳосилнинг нобуд бўлиши мана шундан келиб чиқади. Фақат шунинг орқасидагина бултур Тожикистонда 40 хўжалик давлатга пахтани йигирма минг тонна кам берди, Ўзбекистонда ўртача ҳосилдорлик 28,3 центнер бўлгани ҳолда бу республикада 104 колхоз ва совхоз гектар бошига йигирма центнердан камроқ хирмон кўтарди. Бир ерга ҳадеб пахта экилаберганлиги, баъзан ишлов бериш ва суғориш усулларининг нобоплиги натижасида Озарбайжоннинг Ужар районида анчагина катта майдонлардаги ерларни шўр босиб кетди.

Баъзи раҳбарлар экин майдони ва пахтанинг ялпи ҳосили камайиб кетади, деб ховотирланиб алмашлаб экишни жорий қилишга ботинмаётирлар. Бундай қилиш илғор деҳқончилик технологиясига, фан-техника тараққиётига бутунлай зид бўлиб тушади. Пахта экилган майдоннинг ўзидан турлича ҳосил олиш мумкин-ку ахир? Тажриба шуни кўрсатиб турибдики, техникавий экинлар дон экинлари ва кўп йиллик ўтлар билан, айниқса беда билан навбатлаб экиладиган алмашлаб экиш майдонларида пахта майдонининг ҳар бир гектаридан энг кўп ҳосил олиш мумкин.

Шу жиҳатдан қараганда Наманган области ибратли намуна бўлаолади. Бундан уч йил аввал бу областда пахтанинг ҳар бир гектаридан 23 центнер хирмон кўтарилиб, 305 минг тонна ялпи ҳосил олинган эди. Алмашлаб экиш гарчи тўла-тўкис ўзлаштирилмаган бўлса ҳам, аммо бултурги мавсумда колхозлар ва совхозлар ўртача ҳисобда 31 центнердан ҳосил кўтариб, пахта етиштириш 420 минг тоннага етказилди, бундан ташқари пахтани беда, маккажўхори, шоли, жўхори билан навбатлаб экиш туфайли жамоат чорвачилигининг ем-хашак базаси анча мустаҳкамланди. Область фермалари сермаҳсул ва сердаромад бўлиб қолди. Энди Фарғона водийсидаги колхозлар ва совхозларнинг ҳаммаси алмашлаб экишни қатъият билан жорий қилмоқдалар. Бултурги йилнинг ўзидаёқ Ўзбекистонда суғориладиган ерлардаги бедапоялар ярим миллион гектарга яқинлашиб қолди. Беда экиш тупроқнинг структурасини яхшилайди, унумдорлигини оширади.

Ерларнинг кўпчилигига нуқул пахта экиш билан шуғулланаётган районларда далаларнинг ҳар бир гектаридан тағин ҳам самарали фойдаланмоқ учун шу йил баҳорнинг ўзидаёқ кўпгина иш қилиш мумкин ва лозим. Ҳозир ғалла майдонини кенгайтираётган, бўш ерларни ҳайдаб экинзорларга айлантираётган, янги ерларни ишга солаётган Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон илғор хўжаликларининг ташаббуси ҳар қанча қўллаб-қувватланса арзийди. Суғориладиган далаларга бедани баҳори буғдой ёки сули ёхуд арпа билан қўшиб, аралаштириб экиш катта фойда бермоқда. Шундай ернинг ўзида ҳам дон ҳосили, ҳам икки-уч ўрим беда олинмоқда.

Баҳор қуёши ерларни тез тобига келтирмоқда, ёппасига чигит экиш пайти тобора яқинлашмоқда. Колхозлар ва совхозларда экиш кампаниясининг иш планларини аниқлаб олмоқдалар, уруғлик чигитнинг ва ремонтдан чиқарилган техниканинг сифати текширилиб кўрилмоқда, экинзорлар экишга қандай тайёрлаб қўйилганлиги текширишдан ўтказилмоқда. Пахтакорлар деҳқонларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, олинган мажбуриятларни шараф билан бажариш, саноатга кўплаб юқори сифатли хом ашёни етказиб бериш учун бутун кучларини сарфламоқдалар. Беш йилликнинг учинчи йили партия XXIV съездининг қарорларини бажариш учун курашда пахтакорлар олға томон янги қадам қўядиган йил бўлсин.

(«ПРАВДА») газетасининг 28 мартдаги бош мақоласи).

САНОАТЧИЛАР ЗАФАРИ

Ўзбекистон ССР саноат корхоналарининг коллективлари тўққизинчи беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили планини муваффақиятли бажариш, учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, бир қанча муҳим маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича 1973 йил биринчи квартал планини муддатидан олдин, 28 мартда бажардилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

РЕСПУБЛИКА илғор тўқимачиларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилган «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг чеварлари ҳал қилувчи йилда зиммаларига шахсий мажбурият олиб меҳнат қилмоқдалар. Суратда: нормасини 140 процентга етказиб адо этаётган илғор чеварлардан (юқоридан пастга) — Олия Муриддинова ва Холида Ашировалар.

Б. МАНСУРОВ фотолари.

БЎСТОНЛИҚ районидаги «Ленинград» колхозида маккажўхори экиш бошланиб кетди. Ғаллакорлар бу ишни қисқа вақт ичида муваффақиятли тамомлаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Экиш агрегатларидан намунали фойдаланилмоқда. Шу сабабли, ҳар куни 11 гектардан ошиқ ерга маккажўхори экиляпти. Чорва озуқаси учун ҳозирдан пухта замин яратиш мақсадида хашаки лавлаги, ғалла ва бошқа бошоқли экинлар ҳам экиб бўлинди.

Суратда: тракторчи Э. Бегматов ва сеялкачи С. Айкимбоев ўртоқлар.

И. ПОРТНОВ фотоси.

МУСОБАҚАДОШ ДЎСТЛАР СЎЗИ

Ўзбекистонда энг кўп «оқ олтин» етиштирадиган районлардан бири — Оққўрғон хўжаликлари беш йилликнинг учинчи йилида давлатга 100 минг тонна пахта топширишга қарор бердилар. Ўзбекистон информация агентлигининг мухбирлари О. ПАНОВА билан Г. КИРХАДЖИ Свердлов номли колхознинг ўзаро мусобақалашиш тўғрисида шартнома тузган бригадирлари Наби Ўринбев билан Турғунбек Исмонқулов ўртасидаги мусобақани ёзиб олдилар. Илғор район меҳнатчилари юксак марраларга эришиш учун курашни қандай қизитиб юборганликлари, янги-янги резервларни қидириб топаётганликлари яққол кўриниб турибди.

Н. ЎРИНБОЕВ: — Тўғрисини айтсам, Турғунбек, сен билан мусобақалашиш осон эмас. Тажрибанг катта, айтган ишингни қилмай қўймайсан, ўз ишингни бениҳоя севасан. Йигирма йилдан бери пахтазордан чиқмайсан. Ана шуларни била-кўра туриб сен билан беллашишга жазм қилдим. Сендан яширмайман. Белингни букиб қўйиш иштиёқи менга ҳеч тинчлик бермаяпти. Кел, мусобақани бошлай қолайлик.

Т. ИСМОНҚУЛОВ: — Ҳа, сен ҳам осонгина енгиладиганлардан эмассан, Наби. Сенинг ҳам тажрибанг меникидан кам эмас. Умуман олганда, икковимизнинг шароитимиз теппа-тенг. Демак, бир-биримизни сийлашга эҳтиёж йўқ. Экинзорларимиз бир хил. Улар ёнма-ён жойлашган, ҳосилдорлигимизда ҳам фарқ йўқ — иккаламиз гектар бошига 46—48 центнердан ҳосил кўтариб келмоқдамиз. Лекин ғўзани парвариш қилишнинг айрим босқичларида ҳар хил усулларни ишга солмоқдамиз. Менимча, бу ўринда кимнинг шахсий тажрибаси, «шахсий» агротехникаси устун эканлиги кузда маълум бўлади.

Н. ЎРИНБОЕВ: — Ҳақ гапни айтдинг. Ҳар бир далага, ҳар бир участкага алоҳида ёндошиш, алоҳида агротехникани қўлланиш керак бўлади. Бригаданинг ерларини беш қўлдек яхши биламиз. Ҳар бир пайкалдаги ғўзани ўз ҳолига қараб парвариш қиламиз. Масалан, тўғри суғоришнинг роли ҳаммага маълум. Сувни жилдиратиб оқизиш учун далани синчиклаб текислаш, унда чуқурлар, дўнглар, палахса кесаклар қолдирмаслик керак. Биз чигит экишдан аввал пайкални қайтадан яна бир марта текислаб чиқамиз. Бу ишга қўшимча маблағ ва материал сарф бўлишини биламиз. Била-кўра туриб ана шундай чиқим қиламиз, чунки олинган мўл ҳосил ҳамма чиқимларни неча ҳисса ортиғи билан қоплаб юборади.

Т. ИСМОНҚУЛОВ: — Майда гапдек кўринса ҳам, қизиқ бир нарсани сенга айтиб қўймоқчиман, Наби. Сизларнинг бригадангизда пахтанинг батамом пишиб етилиши учун ғўзани уч марта суғориш кифоя, деб ҳисоблайдилар. Бу гапга қўшиламан — чигит кенг қаторлаб экилганда ғўза камроқ суғорилса ҳам, ҳар бир тупнинг атрофи кўнгилдагидек захлайди, қуёш нурининг тупроқни қиздириш учун энг яхши шароит вужудга келади, бинобарин, ғўза тезроқ ўса беради. Биз бўлсак, ғўзани тўрт марта ва хатто олти марта суғорамиз. Лекин биз чигитни ҳозиргача тор қаторлаб экаётганлигимиз учунгина шундай қилаётирмиз.

Кучли техникадан бемалол фойдаланиш учун 90 сантиметрли қатор ораларига жон-жон деб ўтган бўлур эдик, лекин саноат республиканинг ҳамма хўжаликларини бирданига янги техника билан таъминлай олмайди. Колхоз ҳамма машиналарни етарли миқдорда олганида биз ҳам илғор технологияни жорий қиламиз.

Шуни тан олишим керакки, сизлар ҳосил теримида машиналардан унумлироқ фойдаланмоқдасиз. Ҳосилнинг 90 процентини машинада териб олмоқдасиз. Бу соҳада биз бирмунча орқада қолмоқдамиз. Сизнинг қандай ишлаётганлигингизни синчиклаб ўргандик. Биз бу йил машина терими даражасини ўн процент кўтаришга, яъни сизларга етиб олишга қарор бердик «Зангори кемалар»ни группа-группа қилиб ишлатиш методини жорий қилмоқчимиз.

Н. ЎРИНБОЕВ: — Турғунбек, биз бўлсак, сизларнинг ерга, техникага омилкорлик билан қараётганлигингизга ҳавас қиламиз. Ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланишни, ҳар бир сўмни, ёнилғининг ҳар бир литрини, ҳар бир детални тежашни сизлардан ўрганамиз. Ахир, тома-тома кўл бўлур, деганлар. Сизлар ҳар центнер пахтани етиштиришга пландаги 2,88 ўрнига атиги 2,12 одам-куни сарф қилаётирсизлар. Ўрганса арзийдиган намуна, бу соҳада биз ҳозирча орқада қолмоқдамиз.

Ҳамон фойдаланилмасдан ётган резервларни қунт билан қидириб топиш ҳам керак, албатта. Эшитдингми, Оққўрғондаги Навоий номли колхозда ғўзаларни қалинлаштириш, ҳар гектар ерда 70 минг туп ўрнига юз минг туп ва ундан ҳам кўпроқ ғўза қолдириш методини қўллана бошлашибди. Ғўза қалинлигини 140 минг тупга етказмоқчи эмиш. Бу метод экинзорни кенгайтирмай туриб кўпроқ пахта етиштириш учун катта имконият очиб берса ажаб эмас. Бу методни биз ҳам синаб кўрмоқчимиз.

Т. ИСМОНҚУЛОВ: — Ер — ҳазина, деганлари ҳақ гап, омилкор деҳқон ундан истаганча ҳосил ундириб олиши мумкин. Масалан, районимиз хўжаликлари тобора кўп минерал ўғит олишмоқда. Лекин агротехника талабларига, жумладан, агрохимия картограммалари тавсияларига қаттиқ риоя қилган тақдирдагина ҳар гектар ер мўл ҳосил бериши мумкин. Бироқ, кундалик ишда ерга ўғит солиш муддатлари ҳам, нормаси ҳам бузилаётганлигини ўз кўзимиз билан кўриб турибмиз. Шунинг учун ҳам ҳар гектар ердан неча центнерлаб ҳосил олинмай қолмоқда.

Биз фан аҳллари билан қалин дўстлашиб олишимиз зарур. Республика қишлоқ хўжалиги министрлигининг меҳнатни илмий ташкил этиш маркази ходимлари тез-тез келиб туришади. Улар пахта етиштиришдаги ҳар бир операцияни тежамли ва самарали бажаришнинг технологик харитасини тузишда бизга ёрдам беришди. Бу харита сарфланган меҳнатнинг ҳажмини яхшироқ кўриб туришга, келажак режаларини тузишга кўмаклашмоқда.

Биз чигит экишга ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдик. Сизларчи?

Н. ЎРИНБОЕВ: — Биз ҳам шайланиб турибмиз. Ер қизиб, етилиши биланоқ чигит экишга киришамиз. Беш-олти қуёшли кун бўлса, бас, ҳамма пайкалларга чигит экиб оламиз. Айни вақтда тупроққа ўғит ҳам соламиз. Ана шунда эндигина униб чиқаётган чигит қўшимча озиқ ола бошлайди.

Бу йил давлатга ҳар гектар ердан 50 центнер ҳосил беришга қаттиқ бел боғлаганмиз. Планда эса, 27,5 центнер ҳосил кўтариш белгиланган. Сиз билан биз бу маррани бемалол забт эта олишимизга ишонамиз. Машиналар панд бермайди — уларни сифатли ремонт қилиб қўйганмиз. Кадрлар ўқитилган, дала ишларини бажаришнинг тиғиз графиги тузиб қўйилган.

Колхозда мусобақа илғорларини рағбатлантириш тадбирлари пухта ўйлаб, белгилаб қўйилган. Чигит экиш даврида молния — газеталар чиқариб турилади, ишда энг яхши ибрат кўрсатганларни шарафлашга бағишланган кечалар ўтказиб турилади.

ЭЛЛИК ЦЕНТНЕРЧИЛАР

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг далаларида кўкламги экиш кампаниясига тайёргарлик қизғин кетмоқда. Деҳқонлар ўтган йилда эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш ва янги марраларни қўлга киритиш учун барча чора ва тадбирларни ишга солишмоқда.

Беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилини катта муваффақиятлар билан якунлаш учун курашаётган механизаторлар қиш ойлари давомида ғайрат кўрсатиб ишладилар. Социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, чопиқ, ҳайдов тракторларини ўтган йилга нисбатан барвақт ремонтдан чиқаришди. Сеялка, мола ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ҳам кўкламга шай қилиб қўйилди.

Об-ҳаво юришиб кетган сари дала ишлари авжига чиқмоқда. Қисқа вақт ичида барча ариқлар чопиқдан чиқарилиб, тартибга келтириб қўйилди. карта четлари текисланди. Эски ариқлар текисланиб, майдонларга қўшилмоқда. Ўтган йиллари кўнгилдагидек ҳосил бермаган пахта майдонларига қўшимча ўғит ташиб чиқарилди. Бригада ва звено аъзолари ўз зиммаларига оширилган мажбурият олган ҳолда ишламоқдалар.

Раҳмат Аҳмедов бошлиқ звено аъзолари ҳозирги дала ишларида бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Ишга яроқли ҳамма колхозчи далада. Звенонинг 56 гектар экин майдони бор. Деҳқонлар ўтган йили 30 центнердан «оқ олтин» топширишган эди. Бу йил эса 40 центнердан пахта олишга бел боғлашган. Звенода ариқ чопиш, зовур қазиш ишлари ниҳоясига етказилди. Ўтган йилга нисбатан анча кўп гўнг ташиб чиқарилди. Ўртоқ Аҳмедов ўз тракторини моҳирлик билан бошқариб, барча майдонни текислаб чиқишда жонбозлик кўрсатди. Мавлуда Хўжамуродова, Муқаддам Мирзааҳмедова, Ҳури Алиева, Тўланбой Исматуллаев, Тўлқин Мирзааҳмедов каби комсомол-ёшлар чигит экиладиган ерларни тартибга келтиришда, бегона ўтларнинг илдизларини йиғиштириб олишда бошқаларга ўрнак бўлиб ишламоқдалар.

Ўртоқ Жўра Душабоев бошлиқ звено аъзолари амалга ошираётган ишлар ҳам мақтовга сазовордир. Звенодаги ҳар бир киши ҳозирдан бошлаб ҳалол меҳнат қилишяпти. Улар чигитни энг яхши ишланган ерларга 5—6 иш кунида экишга сўз беришган.

— Биз, — дейди звено бошлиги, — ҳар гектар ердан 50 центнердан «оқ олтин» топширишга ваъда қилдик. Чигитни қисқа вақт ичида барвақт экиб, парвариш ишларини бошлаб юборамиз. агротехника қоидаларига риоя қилган ҳолда ҳар бир ишни ўз вақтида сифатли бажаришга эътиборни кучайтирамиз.

В. БОБОХОНОВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ВА БЕДА ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1973 ЙИЛ 28 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — беда экилган майдон (гектар ҳисобида), иккинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида, учинчи стун — маккажўхори экилган майдон (гектар ҳисобида), тўртинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида

Юқори Чирчиқ	1.774	94,5	—	—
Оққўрғон	2.440	93,4	1.003	25,5
Бекобод	1.727	87,2	695	40,5
Бўка	981	80,6	300	18,1
Калинин	909	71,2	55	2,7
Янгийўл	1.521	69,6	367	9,5
Оҳангарон	885	60,8	—	—
Ўрта Чирчиқ	565	56,0	22	1,4
Бўстонлиқ	441	36,2	17	1,9
Орджоникидзе	235	35,0	—	—
Пискент	379	34,5	40	3,2
Область бўйича	11.854	71,4	2.499	10,9

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ «Ташкенткабель» заводида ишлаб чиқаришни автоматик равишда бошқариш бўлими замонавий электрон-ҳисоблаш машиналари билан жиҳозланганлиги корхонада давлат планлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида тўлиқ маълумот олиш имконини бермоқда.

СУРАТДА: илғор операторлардан М. Андрюшкова ва Л. Клинима ўртоқларни иш устида кўриб турибсиз.

МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

36-қурилиш бошқармаси пойтахтимиздаги 3-қурилиш трестининг энг илғор коллективларидан. Кейинги йиллар ичида мазкур бошқарма бинокорлари ҳамжиҳатликда меҳнат қилиб, диққатга сазовор ишларни амалга оширдилар. Айниқса, юбилей йилидаги иш натижалари қувончли бўлди. Улар Иттифоқимиз миқёсида муҳим қурилиш объектларидан бири — Тошкент парфюмерия фабрикасининг комплекс бинолари қурилишида жонбозлик кўрсатдилар, Бошқарма бинокорлари олдида қуввати йилига 50 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадиган биринчи навбатни йил охиригача тўла ишга туширишдек муҳим вазифа турарди. Бу муҳим ишга бошқарманинг Э. Бўриев, Р. Тошкенбоев, М. Мўминов, А. Наврўзов каби энг илғор бригадаларн жалб этилди. Мазкур бригадаларнинг меҳнатсеварлари белгиланган маррани эгаллаш учун барча резерв ва имкониятларини ишга солдилар. Натижада бош пудратчилар зиммадаги 2 миллион 240 минг сўмлик ишни қисқа вақт ичида муддатидан илгари адо этдилар.

Фабрика бунёдкорларининг фидокорона меҳнатлари туфайли тўрт қаватли ишлаб чиқариш корпуси, қатор омборхона ва ёрдамчи электр станциялар, компрессор цехлари, янги йилнинг дастлабки кунларида фойдаланишга топширилди. Бинокорлар иши давлат қабул комиссияси томонидан «яхши» баҳоланди.

Бундай улкан ютуқларни қўлга киритишда бош пудратчиларга кўпгина ёрдамчи ташкилотларнинг бинокорлари ҳам яқиндан ёрдам кўрсатдилар. Масалан, биноларни тез ва соз пардоздан чиқаришда «Главташкентстрой»нинг пардозлаш трестига қарашли 44-қурилиш бошқармаси сайқалчилари самарали меҳнат қилишди. И. Стергию, Н. Козванов каби сувоқчилар, Т. Нажабов каби буёқчилар бригадалари кунлик нормаларини бир ярим—икки ҳиссага етказиб адо этдилар.

Ёрдамчи пудратчи ташкилотларининг яна бири «Узэлектромонтаж» трестига қарашли Тошкент монтаж бошқармаси монтажчилари ҳам фабрика корпуслари қурилишида жонбозлик кўрсатдилар. И. Верякин ва В. Воробьев бошлиқ монтажчилар электр тармоқларини ўз вақтида монтаж қилишди. Уларнинг мусобақадошлари 93-ихтисослаштирилган трестнинг «Энергомонтаж» бошқармаси қурувчилари ҳам зиммаларига юклатилган вазифани шараф билан адо этдилар.

Шунинг учун ҳам мазкур бошқарма бинокорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, республика Министрлар Совети ва Узсовпрофнинг дипломини олишга муваффақ бўлдилар. Муваффақиятларга эришишда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг синалган омили бўлган социалистик мусобақа муҳим роль ўйнади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети. ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1973 йилда социалистик мусобақани янада кучайтириш тўғрисидаги қароридан руҳланган бошқарма бунёдкорлари айни кунларда зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Улар тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида фабрика корпусларини тўла фойдаланишга топшириш ниятида кун сайин ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

Э. ЖЎРАЕВ,
Ҳ. СУЛТОНОВ.

21 АПРЕЛЬ—КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

БУЮК ПОЧИН ИЗДОШЛАРИ

Москва автомобилсозларининг ватанпарварлик ташаббусига биринчилар қатори қўшилган Тошкентдаги экскаватор ремонти заводининг коллективи меҳнат байрамига пухта ҳозирлик кўрмоқда.

— Яқинда, — дейди завод директори Раҳим Ҳасанов, — корхонамиз ишлаб чиқариш илғорларининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Биз ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, шу куни 13 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва тушган маблағни беш йиллик фондига топширишга аҳд қилдик. Коллективимиз доҳиймиз В. И. Ленин туғилган кунни муносиб ютуклар билан кутиб олиш мақсадида 21 апрель куни ҳар қачонгидан ҳам самарали меҳнат қилиш мақсадида бир-бирларини мусобақага чақирдилар. Масалан, Алексей Портнов бошлиқ 1-цех меҳнатсеварлари 2300 сўмлик эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришга аҳд қилиб, Ҳасан Акромов бошлиқ 1-цех ишчиларини социалистик мусобақага чорлади. Булардан ташқари, ишчи-хизматчиларимиз шу куни завод территориясини тартибга келтирадилар, кўплаб гул кўчатлари, манзарали дарахтлар ўтқазадилар.

ТУТАШ ДАЛАЛАР

...Дониёр ака билан Сирдарё соҳили бўйлаб кетаяпмиз. Одатда, дарёларни ҳаётга қиёс этишади. Инсон ва сув... Гўзаллик бунёдкори ва ҳаёт манбаи дейилганда мағрур инсон ва унинг измидаги оби-ҳаёт жилваси кўз олдига келади кишининг.

Ҳамроҳим ҳам сокин дарё сувига, тўлқин отиб мавжланишига суқланиб боққан сари завқланади. Кейин... билмадим, неларни ҳаёлидан ўтказди, қуюқ қошлари чимирилди, кулиб турган чеҳраси тундлашди.

— Гоҳо, ирода кучига ишонмаган маҳалинг ҳам бўлар экан, — дея сўз бошлади енгил хўрсиниб, — дарё бўйидамиз, лекин аслида ташнамиз, десак, биздан кулувчилар ҳам бўлди. Тегишли ташкилотлар билан сув масаласида кўп тортишдик. Насослар ўрнатамиз десак, рад жавоб қилаверишди.

Тўғри, канал бор. Аммо, уч юз гектарча ер тақсимотдаги сувдан ҳеч маҳал қонмаган. Бунинг устига ерлар шўрхоқ, қишда яхоб, баҳорда нам суви бериш керак. Каналга эса, май ойида сув очилади.

Астойдил киришдик. Қурбон, Омон акалар, уччовлон бу ишга даҳлдор кишилар ҳузурида бўлавердик. Ахири, улар ҳам ишонч ҳосил қилишди ҳаракатимизга. Хайрли иш ниҳоясига етганда деҳқонлар кўкси тоғдай кўтарилганлигини айтмайсизми? Ҳозир ўшалар ишлайдиган участкага кетаяпмиз...

Аслида, ҳали кўпларга маълум бўлмаган, лекин, касб-корини эъзозлаб, камол топаётган Бегмон ака, Ултув, Басбуви ҳақида эди суҳбат. Мана энди раис улар қаторига Қурбон, Омон акалар номини қўшди.

Кейингиси билан кўпдан танишмиз. Унинг номини ҳурмат билан тилга олишади районадагилар. Пахта ҳосилдорлигини ошириш ва, айниқса, йиғим-теримни комплекс механизациялаш жонкуяри сифатида донг таратган. Бригадир Омон Маманазаровнинг самарали меҳнатлари муносиб тақдирланди. Энди у Ленин ордени соҳиби.

Қурбон ака ким бўлди? Ўйлар эканмиз, йўлга тушиш олдидан колхоз партия комитетининг секретари Пардабой Рисбоев ҳикоясини эсладик. Сирдарёда насос ёрдамида сув олиш масаласини кўтарган ҳам шу киши. Паст-баланд ерларни текислаб, мелиоратив ҳолатини яхшилаш борасидаги мақсадига етмагунча тиниб-тинчимаган ҳам у. Карталарни яхлитлаб, майда сув шахобчалари ўрнига тўғри ва равон каналча чиқариш билан экин майдонига беш гектар чамаси ер қўшолган ҳам шу тадбиркор. Қурилган тадбирлар самарасида бу ишчан коммунист бошлиқ бригада деҳқонлари икки йил ичида ҳосилдорликни 8 центнерга оширибг, ялпи ҳосилнинг 90 процентини машиналарда териб олишди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Дон ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини кучайтириш тўғрисида»ги қарори ўрганилиб, имконият ва резервларни ишга солиш масаласини муҳокама қилишга бағишланган йиғилишда Қурбон ака яна бир муҳим таклифни ўртага ташлабди.

— Ер—ер деймиз-у, аммо боридан тўлиқ фойдаланмаяпмиз ҳануз. Кейинги йилларда пайкаллар анча яхлитлашди. Лекин, нишоб, нотекис ерлар ҳам кўп. Дала кафтдек бўлмаганидан кейин тўлиқ кўчатга эга бўламизми? Яна шуниси борки, ғўзалар бир меёрда ўсмайди, олдинма-кетин бўлиб қолади. Оқибатда ҳосил бирдан етилмайди.

Ер қўшганга не етсин! Бунга имкон бўлса яхши. Бўлмаса-чи? Хирмон баракали бўлмаса, баҳона аҳтаришдан не фойда? Биз бошқача қилмоқдамиз. Бригадамизда анчагина майдонда планировка ўтказдик. Сўқмоқ йўлларни йўқотдик. Узунасига тушган зовур тупроқларини далага сурдириб, ўрнини ҳайдатиб қўйдик. Шу ҳисобдан уч гектардан ошиқ ер ишга солинди. Қидирсанг топилаверади бунақа резервлар.

Республикада хизмат кўрсатган пахтакор Қурбон Иброҳимов бригадаси янги даъват билан майдонга чиқди. «Ерни эъзозлайлик!», деган ташаббус қанот қоқди. «Победа» колхози аъзоларининг бу мурожаатидан кейин бошқа хўжалик, бригада ва бўлимларда тўлиқ гектарлар яратиш билан ирригация-мелиорация тадбирларини сифатли бажариш орқали 35—40 центнердан ҳосил етиштириш ҳаракати авж олди. Ўртоқ Иброҳимов бошлиқ бригада деҳқонлари зарбдор йилда ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олдилар.

Бригадама-бригада ўтар эканмиз, хилма-хил манзара кўзга ташланади. Коллектор тозалаётган экскаватор, маҳаллий ўғит ташиётган прицепли тракторлар саси атрофни тутган. Пол олиб, ер шўрини сўнгги марта ювяётган уста сувчилар, соҳил бўйидаги насосларни созлаётган механик йигит, иш тепасида бўлиб, ҳаммага бош-қош бўлишга улгураётган агроном Абдусамад Султонов, агрегатларни комиссия синовидан ўтказиб, кўнгли таскин топган ака-ука механизатор Равшан, Наби ва Мели Эшбоевлар ҳам мўл ҳосил иштиёқида.

— Ҳозирги ҳаракат — кузги баракат, — дейди раис Дониёр ака Қўзибоев қўйин дафтаридаги гуж-гуж рақамларга кўз югуртириб, — биласиз, механизаторларимиз машиналарда кўп пахта териш борасида ташаббус бошлаб, областимизга маълум бўлиб қолишган.

Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

Эндиликда механизация кучидан миқдор учунгина эмас, ҳосил сифати, таннархи масаласида ҳам фойдаланиш тўғрисида қимматли маслаҳат беришди, баъзи ишлар устида ҳақли эътирозлар билдиришди кўпгина коммунистлар.

Ҳар йили машина теримига куздан бошлаб тайёргарлик кўришимиз яхши самара берди. Ўтган икки йил ичида ҳосилдорлик колхоз бўйича тўрт центнерга ошди. Биргина ўтган йили ялпи ҳосил қарийб бир минг тоннага кўпайди.

Партком секретари Пардабой Рисбоев коммунистларнинг сифат учун кураши қандай самаралар бераётганлигидан шингил ҳикоя қилиб берганди. Давлатга машиналардан кўп ва сифатли пахта териб топширганлиги эвазига 180 минг сўм пул мукофоти олинган. Бу, сметада кўрсатилган даромаднинг ўн процентга яқини. Шунча суммага колхоз тўрт қатордаги пахтани терадиган «Ўзбекистон» машинасидан яқин йигирматасини сотиб олиши мумкин. Бошқача қилиб айтганда сифат жонкуярлари учун 30 та беш хонали, пешайвонли уй қуришга етарли маблағдир. Шу боисдан ҳам суҳбатдошимиз айни кечакундузда экишга тайёргарлик кўришда фидокор Қўшбоқ Абдуваллиев, Мустафо Абдиев, Зулфия Тошбоева, Саломат Турдибоева Қодир Жониқулов, Худойқул Эгамқулов сингари механизаторларнинг номини фахр билан тилга олди.

— Секретарь Нарзулла ҳақида ҳам айтиб бергандир, — деб сўраб қолди раис учинчи бригадага етиб келганимизда, — ўзи камтар йигит, тиниб-тинчимас. Ҳисоб-китобнинг пири, деса бўлади. Кунлардан-бир кун режасини қоғозга тушириб келиб қолди. Масала правление аъзолари томонидан муҳокама қилинди. Нарзулла ҳар жиҳатдан ҳақ чиқди.

...Тут дарахтлари кам ва тарқоқ. Шундай экан, ишлов бериш амри-маҳол. Табиийки, барг ҳосилдорлиги оз. Оқибатда колхоз ипак қуртларини боқиш учун қўшни областлардан, ҳатто Тожикистоннинг туташ районларидан барг келтирилаверилган. Пилла ҳосили кўнгилдагидек бўлмаган, таннархи юқорилашган. Боз устига катта-катта чиқим бўлганлигини айтмайсизми? Баъзан, молидан тушови қиммат тушган. Пировардида «Ипак қурти боқмаймиз, пахтада ишлаганимиз маъқул», дегувчилар кўп бўлди.

Нарзулла тут плантацияларн ташкил этишни асосий масала қилиб қўйди. Шундай бўлди ҳам. Бу ишга бош-қош Нарзулла Худойқулов тут ниҳолларн оралиғида чорва учун маккажўхори етиштиришда ҳозир ҳам астойдил. Натижада кам ҳосилли, катта танали дарахтларни далалардан кўчириш эвазига пахта майдонига ҳозирча ўн гектардан ошиқ ер қўшилибди.

Колхоз комсомол ёшларининг собиқ етакчиси, ҳозирда хўжалик партия комитети бюросининг аъзоси ўртоқ Худойқуловнинг ташаббуси ва самарали меҳнати билан пиллачилик даромадли соҳага айланди. Мазкур йилда кумуш тола ижодкорлари ҳар қутидан 75 килограммдан пилла олишга аҳд қилишган. Айни кунда мутахассис йигит Нарзулла меҳнат унумдорлигини кўзлаб ипак қуртларини жамоат биноларида парваришлаш режаларини белгилаб, иш кўраяпти.

— Қаҳрамонлар бригадасига келдик, — деганди ҳамроҳим. Чиндан ҳам биргина Қўшбоқ Эгамбердиев Социалистик Меҳнат Қаҳрамони эмас, бригаданинг ҳар бир аъзоси қаҳрамонларга хос матонат кўрсатиб ишлашади. Улар қолоқ бригада, звеноларга ўтиб ҳосилдорликни оширишда бошқаларга ибрат бўлаётганликлари сабабли қаҳрамонлар деган ном олишган.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қўшбоқ Эгамбердиев бошлиқ участка колхозда тажриба ўтказиш бригадаси ҳисобланади. Қандай янгилик бўлмасин, олдин уларнинг ерларида синаб кўришади. Пахтанинг «Тошкент» навлари ҳам аввал шулар қўлидан ўтди. Бир йилда ҳосилдорлик олти центнерга ошди. Янгиликка ихлосманд бригада деҳқонлари «Тошкент» навларининг колхоз шароитига хос агротехникаси тадбирларини ишлаб чиқишди.

Чигитни 90х20 схемасида экишнинг иқтисодий афзалликларини амалда синаб кўрган коммунист, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Қурбон Эгамбердиев ва унинг дўстлари орттирган тажриба бу йил ҳамманинг мулки бўлиб қолди. Экиш шу усулда ўтказилганда трактор ва ёқилғи учун кетадиган сарф-харажат тенг баравар камаяди. Айниқса Бекобод шароитида тупроқ унумдорлиги яхшиланади.

Ҳамма ерга «Тошкент» навларининг чигити шу усулда қадалади. Ҳосилдорлик уч центнерга оширилиб, ялпи пахта миқдори тўрт минг 600 тоннага етади.

Колхозчиларнинг республика қишлоқ хўжалик ходимлари қурултойи материалларини ўрганиб чиққанлардан кейинги қатъий қарорлари шу!

...Сирдарё соҳили айни баҳорда яна ҳам сўлим, туташ далалар гаштли. Унинг кенг бағрида ҳаёт манбаи — сувни кафтда тутган гўзаллик бунёдкорлари истиқболни кўзлаб меҳнат қилишаяпти.

Баҳор ҳам улар саховати, тантилиги, қалб қўридан андоза олиб борлиқни безаяпти. Биз номларини айтиб ўтган карвонбоши кишиларнинг ажойиб фазилати, ёниб турган юраги, ҳавас қилса арзигулик ишлари, эл манфаати йўлида куйинчанглиги, ҳар йилда янги даъват билан меҳнат майдонидаги матонати ҳақида ҳали кўп ҳикоя қилинажак.

М. МУСАЕВ.
Бекобод районидаги «Победа» колхози.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ТАРБИЯ — БОШ МАВЗУ

«Кўп миллатли совет халқининг бирлиги олмосдек мустаҳкамдир. Олмос рангба-ранг товланиб тургани сингари халқимизнинг бирлиги ҳам, Ватанимиздаги барча миллатларнинг фазилатлари билан кўркамдир. Бу милатларнинг ҳар бири бадавлат, эркин ва бахтли ҳаёт кечирмоқда».

«Тошкент бинокори» газетасининг 36-сони КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг мана шу сўзлари билан очилган. Газетанинг бу сонида чиққан материалларининг катта қисмида ленинча миллий сиёсат тантанаси туфайли қўлга киритилаётган улкан муваффақиятлар, халқларимизнинг қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлиги самаралари мадҳ этилган.

Яқинда бўлиб ўтган республика партия-хўжалик активи йиғилиши резолюциясида омма орасида олиб борилаётган ғоявий-сиёсий ишларни ва меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялашни янада кучайтириш лозимлиги уқтирилган эди. Газета шу даъватга ҳозиржавоблик билан бинокорлар орасида олиб борилаётган тарбиявий иш формаларини турли жанрларда тўлақонли баён этган. Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти ўқитувчиси Э. Юнусовнинг «Интернационализм — байроғимиз» мақоласи, «Дўстлигимиз — бойлигимиз» рубрикаси остида қурувчи ёшлар ҳаётидан ёзилган жонли лавҳалар, Ҳамид Нурийнинг «Одамлар деб яшанг» сарлавҳали публицистик мақоласи ва бошқа хабарларда интернационализм руҳи сезилиб турибди. Газетанинг бу хайрли иши мақтовга сазовордир.

КОММУНИСТИК меҳнат зарбдори Семен Кловский қарийб 12 йилдан буён Куйбишев район телеательесида ишлаб келади. У кўп маротаба фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган. Суратда: С. Кловский навбатдаги магнитафонни ремонт қилмоқда.

Л. Глауберзон фотоси.

ДЕПУТАТНИНГ ЮКСАК БУРЧИ

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Ўтган йили баҳорда Янгийўл районидаги Куйбишев номли, Калинин районидаги Карл Маркс номли қишлоқ Советларининг депутатлари донецклик ғаллакорлар изидан бориб, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтиришнинг янги имкониятларини топиш борасида кўп ишлар қилдилар. Биргина 1972 йилнинг ўзида бу Советларнинг территорияларида эски боғларни бузиш, бўш ётган ерларни ҳайдаш ҳисобига 38,5 гектар ер ўзлаштирилди.

Бу ташаббус барча қишлоқ ва посёлка Советлари томонидан қўллаб-қувватланди. Қисқа муддат ичида область миқёсида, 1.045 гектар ер қўшимча экин майдонига айлантирилди. Албатта, бу тонна-тонна ғалла, пахта, сабзавот ва картошка демакдир. Бу — аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган қўшимча равишда ишлаб чиқарилаётган гўшт, сут, ҳамдир.

Коммунистик партия Советларнинг ижтимоий тараққиётнинг барча соҳаларига таъсирини кучайтириш борасида катта ғамхўрлик қилмоқда. 1972 йил 20 сентябрда қабул қилинган меҳнаткашлар депутатлари статуси тўғрисидаги СССР қонуни ҳам ана шу мақсадга хизмат қилади. Бу қонун халқ вакилларининг, шунингдек, давлат ва жамоат органлари ҳамда уларга тегишли бўлган шахсларнинг бурчларини белгиловчи муҳим ҳужжатдир.

Бу ҳужжат ҳар бир депутатни ишлаб чиқариш ва ижтимоий сиёсий ҳаётда фаол иштирок этиш, Совет қонунларини ижро этишда ўрнак кўрсатиш, меҳнат интизомига, социалистик турмуш қонун-қоидаларига риоя қилишга даъват этади. Барча участкалардаги депутатлар КПСС XXIV съезди кўрсатмаларини амалга ошириш йўлида фидокорона меҳнат қилаётганликлари ҳақида кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Ишлаб чиқариш билан мустаҳкам алоқадорлик халқ вакилларига Советлар олдига маҳаллий аҳамиятга эга бўлган муҳим масалаларни қўйиш, халқ хўжалиги топшириқларини адо этишга қаратилган ташаббуслар билан чиқишга имкон яратади. Заводлар, корхоналар, колхозлар ва совхозларда ташкил этилган депутатлар группалари ишлаб чиқариш программасининг бажарилишини, маҳсулот сифатини, қишлоқ хўжалик техникасининг ремонтини, дала ишларининг боришини назорат қиладилар. Область маҳаллий халқ ҳокимияти органларидаги омма вакилларининг кўпчилик қисми ишчи ва колхозчилардан иборат. Бу депутатларнинг меҳнаткашларни халқ хўжалигининг катта вазифаларини бажаришга жалб этишдаги ролларини янада ёрқинроқ кўрсатади.

Қонун энг аввало халқ вакилининг советдаги фаолиятига назар ташлаб, унинг сессия ўтказилаётган даврда амалга ошираётган мажбуриятлари ва ваколатларини аниқлайди. Чунки, депутатлар сессияларда ўзлари кўрсатилган органларнинг муносабатига тегишли масалаларни биргаликда муҳокама қилиб ҳал этадилар.

Шуни айтиш керакки, область Советларининг кўпчилиги (99,8 проценти) сессиялар ўтказиш муддатларига қаттиқ риоя қиладилар. Кейинги йиллар ичида буларда кўриладиган масалалар дораси анча кенгайди. Депутатларнинг активлиги сезиларли даражада ортди. Хусусан, 1972 йилдаги ўтказилган сессияларда 4 мингдан ортиқ депутатлар ўз фикр-мулоҳазалари билан қатнашдилар.

Аммо, ҳамма жойда ҳам сессия олди тайёргарликлари кўнгилдагидек бормоқда, деб бўлмайди. Натижада сессияларда, айниқса, қишлоқ ва посёлка советларининг сессияларида баъзан уч-тўрт кишигина сўзлайди. Муҳокама юзаки равишда, камчиликларни хаспўшлаш билан ўтади. Албатта, бундай нуқсонлар йўқотилиши лозим. Сайловчиларнинг талаб ва эҳтиёжларини ҳар томонлама ва изчил ўрганиш, уларни умумхалқ манфаатлари билан таққослаш, депутатлар куч ва ғайратини бир мақсадга йўналтириш — буларнинг ҳаммаси Советда амалга ошади. Ҳар бир депутат ёлғиз ҳолда Советга тегишли масалаларни ҳал этолмайди. Шунинг учун ҳам қонун депутатнинг совет ишида актив иштирок этишини тақозо этади. Депутат Совет ва унинг органларининг топшириқларини бажариши, Совет эса ўз навбатида депутатларнинг ўз бурчларини бажарганликлари тўғрисидаги ҳисоботни эшитиш турини лозим. Ангрен, Олмалиқ шаҳарлари, Оққўрғон, Бўка, Урта Чирчиқ районлари ва кўплаб қишлоқ посёлка советлари айрим депутатлар ҳисоботини эшитганликлари ва бу ишдаги нуқсонларни очиб ташлаганликлари тўғрисидаги ташаббус ҳар томонлама миннатдорчилик уйғотади.

Қонунда сайланиш ва сайлаш ҳуқуқи мустаҳкамлаб қўйилган. Шу муддат ичида маҳаллий Советлар ижроия комитетлари составига 772, доимий комиссиялар составига эса 9.531 депутат сайланди. Доимий комиссиялар активлиги советлар ишининг узлуксизлиги ва самарадорлигини таъминлашда муҳим восита бўлиб қолди. Ўз сафларида турли мутахассисларга эга бўлган ва ишда кўп сонли активга таянган доимий комиссиялар хўжалик масалаларининг энг мураккаб тармоқларини тушуниб етмоқдалар. Советлар етук проблемаларни қараб чиқишда ташаббус кўрсатмоқдалар. Масалан, 1972 йилда улар томонидан сессияга 1.140, ижроия комитетга 1950 масала тавсия этилди, мингдан ортиқ доклад ва қўшимча докладлар тайёрланди.

Афсуски, ҳамма доимий комиссиялар, уларнинг аъзолари актив ишлаяпти, деб бўлмайди. Мана бир мисол, Оржоникидзе районидаги «Гулистон» қишлоқ Советининг қишлоқ хўжалик ва план-бюджет бўйича доимий комиссияси (раислари Х. Расулов ва Х. Дўсимбоев) сайлов ўтгандан буён бирон марта кенгаш ўтказмаган. Совет ва унинг ижроия комитети эътиборига биронта масалани тайёрлаб тақдим этмаганлар. Бу комиссияларнинг раислари ўз сайловчилари олдида ҳисобот бермаганлар.

Қонун Советларнинг депутатларига зарур ёрдамни мунтазам кўрсатиб бориш кераклигини алоҳида қайд этади. Советлар депутатларни Советнинг фаолиятидан, халқ хўжалиги планларининг бажарилиши, наказларнинг амалга ошиши, депутатларнинг танқидий таклифлари ва фикр-мулоҳазаларига нисбатан қўлланилган тадбирлар, шунингдек Советлар сессиясида қабул қилинган қарорлардан хабардор қилиб туришлари керак.

Қонун барча давлат органлари, корхоналар, муассасалар ва уларнинг раҳбарлари зиммасига депутатга доим ёрдам кўрсатиб бориш вазифасини юклайди. Лавозимдаги шахслар томонидан бу вазифаларни бажармаслик ҳоллари юз берганида Совет ва унинг органлари чоралар қўллашлари ёки бундай шахсларни лавозимидан бўшатиш тўғрисидаги масалани юқори органлар олдига қўйишлари лозим.

Областда ҳозир маҳаллий органлар ижроия комитетлари хўжалик раҳбарларининг халқ вакилларига кўрсатаётган ёрдами тўғрисида ҳисоботларини эшитишни тажриба қилиб кўрмоқдалар. Масалан, меҳнаткашлар депутатлари Ангрен шаҳар Совети Шарқий Куроминск экспедицияси, керамик комбинати раҳбарларининг депутатларга кўрсатаётган ёрдамлари тўғрисидаги ҳисоботни эшитди. Муҳокама шуни кўрсатдики, бу корхоналарда депутатлар ўз ҳуқуқ ва бурчларини тўла амалга оширишлари учун зарур тадбирлар белгиланмаяпти.

Ҳозирги вақтда маҳаллий Советларнинг барчасида депутатлар, бошқарма раҳбарлари, лавозимдаги шахслар томонидан статус чуқур ўрганилмоқда. Совет органлари бу муҳим қонунни барча гражданларга, лавозимдаги шахсларга етказиш ва унда акс этган талабларнинг амалга ошириш учун кенг пропаганда ишларини олиб бормоқдалар. Лекин, шуни унутмаслик керакки, депутат статуси тўғрисидаги қонуннинг амалга ошиши энг аввало халқ вакилларининг активлигига боғлиқ. Бу қонун ҳар бир депутат ва барча Советларнинг амалий программасидир.

Депутат статуси ҳақидаги қонуннинг бажарилиши Советларнинг социал ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишдаги куч ва ғайратларини, ҳар бир депутатнинг активлиги ва ташаббускорлигини, ижодкорлигини янада оширади.

С. ЗОКИРОВ,
Тошкент область ижроия комитети ташкилий-инструкторлик бўлимининг мудири.

ЯШИЛ ЛИБОСЛАР

ОБЛАСТИМИЗНИНГ шаҳар ва қишлоқларида кўчат ўтқазиш ойлиги қизғин давом этмоқда. Бу йил ўтган йилга нисбатан қўшимча 50 минг туп кўчат экилиши керак. Шу мақсадда куз ва қиш давомида катта тайёргарлик ишлари олиб борилди.

Илгарилари кўчатлар бошқа жойлардан ташиб келтирилар эди. Эндиликда областимизнинг ўз кўчат питомниклари мавжуд. Олмалиқ, Ангрен, Чирчиқ шаҳарларида ташкил этилган питомникларда миллионлаб туп мевали ва манзарали ниҳоллар етиштирилмоқда. Бу ниҳоллар ҳозир янги массивларга ва хиёбонларга ўтқазилмоқда. Шу кунгача Олмалиқ шаҳрида 30 минг туп, Бекободда эса 29 минг тупдан кўпроқ мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди.

КОМБИНАТДА... ХОЛОДИЛЬНИК

ШУ КУНЛАРДА пойтахтимизнинг озиқ-овқат маҳсулоти магазинларида У Юсупов номидаги комбинат маҳсулотларидан тайёрланган узум, олма шарбатлари сотилмоқда. Ҳозир комбинатда 6 минг тонна мевани ёзин-қишин сақлайдиган холодильник ишлаб турипти. Шаҳарликларга ҳар куни 100 тоннагача маҳсулот жўнатилаётир.

Бу йил яна 4 минг тонна мевага мўлжалланган янги холодильник ишга туширилади. Беш йилликнинг охирига бориб эса 15 минг тонна мева сақланадиган улкан комбинат холодильнигини ишга тушириш мўлжалланмоқда.

ЖАМОАТ КЕНГАШИНИНГ ТАВСИЯСИГА БИНОАН

Ҳозир Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларида бир ярим мингдан ортиқ халқ университетлари ишлаб турибди. Халқ университетларининг қарийб ҳар бештасидан бири иқтисодий билимлар университетдир. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини бошқаришни такомиллаштириш бўйича янги университетлар ташкил этилди. Корхоналарда, колхоз ва совхозларда ишлаб турган бу жамоат ўқув юртларининг иши халқ университетлари республика кенгашида муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ССР маданият министрлиги ҳузуридаги халқ университетларига кўмаклашувчи кенгаш иши ҳам муҳокама қилинди. Клубларда, маданият уйлари ва саройларида, кинотеатрларда халқлар дўстлиги халқ университетлари очиш, колхоз ва совхозларда эса турмуш маданияти, адабиёт ва санъат университетлари, музейларда жонажон ўлкани ўрганиш халқ университетлари очиш мўлжалланди.

(ЎзТАГ).

ОҚҚЎРҒОН районидаги галантерея фабрикасининг тикувчиси Фотима Сеферова кунлик нормасини 110—130 процент қилиб адо этмоқда. У кўпгина мусобақа ғолиблари қатори коммунистик меҳнат зарбдори деган ном учун курашаётир.

Х. АВВАЛОВ фотоси.

ХОНАДОНЛАР ОБОД БЎЛСИН

Ўлкамизга хандон кулиб баҳор келди. Табиат минг бир жилва билан яна ўз кўркини, ҳусну жамолини кўз-кўз эта бошлади. Ўрик гулларининг майин латофати қизлар чеҳрасига кўчган, булбулнинг тонгги хониши дилга ажиб бир туйғу тўлқинини солади... Шундай кунларда ўлканинг яна ҳам кўркамроқ бўлишини, турар-жойларнинг озода ҳамда сариштаалигини кўнгил кўмсайди.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов районидаги «Қизил Ўзбекистон» маҳалласида истиқомат қилувчи хотин-қизлар, шу маҳалла территориясидаги Педиатрия илмий-текшириш институти, 10-шаҳар касалхонасининг врачлари, ҳамширалари наврўз айёмида умумий маслаҳат йиғилиши ўтказишди.

Маълумки, 1972 юбилей йилида барча совет кишилари ватанпарварлик бурчларини юксак даражада адо этиб, СССРнинг 50 йиллигини улкан зафарлар билан кутиб олдилар. Жумладан, шу маҳалла хотин-қизлари ҳам жамоат ишларида бирмунча ишларни амалга оширишди. Аёллар орасида мунтазам равишда оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар олиб борилди. Врачлардан Раҳима Романова, Тожихон Бурхонова, Раҳбар Исмоилова, Сурайё Шораҳмедова, ҳамшира Назира Алихўжаева, журналист Комила Юмаева, ўқитувчилардан Шоира Шораҳмедова, Мамлакат Жавҳарова, пенсионерлар Шокир Каримов, Аскар Убайдуллаев, Мўмин Баратов жамоат ишларида айниқса фаоллик кўрсатишди. Бундан ташқари, маҳалла территориясида минг тупдан ортиқ турли хил мевали дарахт кўчатлари, 1500 туп гул кўчатлари ўтқазилди. Маҳаллада ободонлик-саришталикни йўлга қўйиш учун яна бир қатор мажбуриятлар олинди.

Жумладан, 1973 йил давомида ҳар бир хонадон ўз территориясини озода ва саришта тутади, кўча ва майдонлардаги бўш жойларнинг ҳаммасига дарахт ва гул кўчатлари ўтқазилади, мавжуд дарахтлар парваришига эътибор берилади.

Маҳалла хотин-қизлар Совети ишни янада жонлантириб, маданий-тарбиявий ҳамда ташкилий ишларни планли равишда олиб бориш, ободончилик, маориф, жамоат тартибини сақлаш ва бошқа секциялар ишини жонлаштириш тадбирлари ҳам белгилаб олинди.

Э. ЮСУПОВ.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

БЕҒАРАЗ ЁРДАМ

ҚОБУЛ, 27. Планлаштириш министрининг ўринбосари Али Аҳмад Хуррам маҳаллий информация агентлиги Бахтар мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Совет Иттифоқи Афғонистоннинг миллий тараққиёти лойиҳаларини амалга оширишда иқтисодий ва техникавий жиҳатдан самарали ёрдам бермоқда.

А. А. Хуррам айтдики, СССРнинг ёрдами мамлакат экономикасини юксалтиришда муҳим роль ўйнади. Совет Иттифоқининг иштироки билан, деди у, Афғонистонда кончилик саноати вужудга келтирилди. Жангалакда автомеханика заводи, Қобулда Ноно комбинати, Нагла ва Дарунтда гидроэлектр станциялари, Қобулда политехника институти ва бошқа саноат корхоналари ҳамда қишлоқ хўжалик объектлари қурилди ва ишлаб турибди.

АМЕРИКА ҲАРБИЙ АСИРЛАРИ ОЗОД ҚИЛИНДИ

ХАНОЙ, 27 март. (ТАСС). Лаосдаги аҳволни тартибга солиш ва стабиллаштириш, шунингдек Лаос ватанпарварлар фронти билан Вьетнам маъмурияти ўртасида олиб борилаётган музокараларда ижобий битимга келиш учун Лаос ватанпарварлар фронти яхши ният билан иш кўриб, Америка томонининг илтимосини эътиборга олди ва Лаосдаги уруш вақтида асир олинган АҚШнинг ҳамма ҳарбий ва граждан хизматчиларини озод этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Каосан Патет Лао агентлиги шу тўғрида хабар бериб, бу қарор Ҳинди-Хитойда тинчлик ишига қўшиладиган янги ижобий ҳисса бўлади, деб таъкидлади.

Р. НИКСОН ФАРМОЙИШИ

ВАШИНГТОН, 27 март. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон Америка қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетишни тугаллаш тўғрисида фармойиш берди. Оқ уйнинг матбуот масалалари билан шуғулланувчи секретари Р. Зиглер президентнинг Флоридадаги Ки-Бискейн резиденциясидан қуйидагиларни хабар қилди: Сайгондаги тўрт томонлама комиссия Америка қўшинларининг ҳаммасини Ҳинди-Хитойдан олиб чиқиб кетиш ва Американинг қолган ҳарбий асирларини озод этиш тўғрисида узил-кесил бир битимга келганидан кейин Р. Никсон шундай қарор қабул қилди.

Зиглернинг айтишича, Америка қўшинларини олиб чиқиб кетиш 29 март эрталаб тамомланади. Американинг Ҳинди-Хитойдаги 148 ҳарбий асири шу пайтгача озод қилинади.

ЯНА ИҒВОГАРЛИК

БАЙРУТ, 27 март. (ТАСС). Исроил ҳарбийлари Ливанга қарши яна иғвогарлик қилдилар. Байрутда чиқадиган «Аннаҳор» газетасининг хабар беришича, душанба куни Исроил артиллерияси мамлакатнинг жанубида аҳоли яшайдиган бир қанча пунктларни ўққа тутди.

ХИТОЙ КОМПАРТИЯСИДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА „ОТЕЧЕСТВЕН ФРОНТ“ ГАЗЕТАСИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

СОФИЯ, 27 март. (ТАСС). «Отечествен фронт» газетасида босилган редакцион шарҳларда уқтириб айтиладики, Мао Цзэ-дун ўйлаб чиқарган «маданий революция» биринчи галда Хитой Коммунистик партиясига қарши қаратилган иш бўлди, чунки у Хитой Коммунистик партияси маочиларнинг тезисларини ва фикрларини амалга ошириш учун «яроқсиз» бўлиб қолди, деб ўйлади. Аслини олганда бу «маданий революция» партиянинг ташкилий асосларига ва структурасига берилган зарба бўлди, бу эса партияни бузиш ва тугатишнинг ўзи эди.

Бироқ Мао Цзэ-дун коммунистларни бўйин эгдира олмади. Буни шу кунларда Хитойда бошланган «ревизионизмни танқид қилиш ва иш услубини ишлатиш» деб номланган пропаганда кампанияси очиқ кўрсатиб турибди.

«Ревизионизмни танқид қилиш, деб ёзади газета, Лю Шао-ци типидаги хоинлар фош қилинсин», деган гапларни бениҳоя такрорлашдан иборат бўлмоқда. Шунингдек, Лю Шао-цининки деб номланган қарашларни, йўлни, сиёсатни «фош қилиш керак» деган гапни ҳам бениҳоя такрорламоқдалар. Таъқиқлаш, далил ва исботлар ўрнига энг пастарин гаплар билан одамларни айблаш, Маонинг расмий равишда тасдиқланган гапларини ҳадеб чайнайвериш — мана шундай «фош қилишнинг» севиб такрорланаётган усулларидан бўлиб қолди.

Мавжуд маълумотларга қараганда, деб ёзади «Отечествен фронт» газетаси «ревизионизмни танқид қилиш ва иш услубини тузатиш» кампанияси марксизм-ленинизмни «хитойлаштириш» даражаси маочи раҳбарларни қаноатлантирмаётганлигини, партия раҳбарлари ва партиянинг оддий аъзолари, «Мао Цзэ-дун ғоялари» сира ўзларига сингдирмаётганликларига ва улар орасида Хитой Коммунистик партияси VIII съездининг қарорлари таъсири, марксизм-ленинизм ғояларининг таъсири сақланиб қолаётганлигига нисбатан норозиликни акс эттирмоқда.

АФРИКАДА ҚУРҒОҚЧИЛИК

БАМАКО, 27 март. (ТАСС). Африка қитъасининг анча қисмида фалокатли қурғоқчилик бўлди. Мавритания, Мали, Сенегал, Юқори Вольта, Нигер ва Жанубий Африка Республикаси қурғоқчиликдан анча зарар кўрди. Ўтган йили бу мамлакатларнинг баъзи районларига бир томчи ҳам ёмғир ёққан эмас, бошқа кўпчилик районларга бир йиллик норманинг учдан бир қисмидан ярмигача миқдорда ёмғир ёғди. Бу табиий офат шу мамлакатларнинг қишлоқ хўжалигига жиддий зарар етказди. Жанубий Африка Республикасидан бошқа барча мамлакатлар экономикасининг асоси қишлоқ хўжалигидан иборатдир. Масалан, Мавританияда озуқа йўқлиги натижасида туяларнинг учдан бир қисми, қўйларнинг ярми, сигирларнинг 80 проценти ҳалок бўлди. Сенегалда шолипоялар айниқса қуриб кетди. Мамлакат экспорт қиладиган асосий экин арахиса ҳосили кейинги ўн беш йил мобайнида энг паст бўлди. Юқори Вольтада ўтган йилдагига қараганда 50 минг тонна кам дон йиғиштириб олинди.

АҚШ. 27 февралдан буён сиу қабиласидан бўлган 250 га яқин ҳинд кенг жамоатчиликка ўзларининг қашшоқ ҳаётларини намойиш қилиш мақсадида Вундет-ни (Жанубий Дакота штати) посёлкасини эгаллаб турипти. Улар қамоққа олинган ҳиндларни озод қилиш ва ҳукумат билан тузилган шартномани қўпол суръатда бузилишига йўл қўймасликни талаб қилмоқдалар. Суратда: ҳинд потрули посёлкани қўриқлаб турипти.

ТАСС фотохроникаси.

МЎЛ ҲОСИЛНИ КЎЗЛАБ

Зар қадрини заргар билади, дейишади. «Гулистон» колхозининг миришкор пахтакорлари бу борада заргарлардан сира қолишмайди. Улар ҳар йили бепоён далаларда етиштириб келаётган «оқ олтин»ни зардан кўра кўпроқ қадрлашади, пахтакор деган шарафли номни ардоқлаб келишади.

Ҳар бир эзгу мақсадни меҳнатгина рўёбга чиқаради. Ким ҳалол тер тўкиб ишласа, ғайрат қилса, унинг меҳнати ҳеч бир вақт ерда қолмайди. Гулистонликларни ана шундай меҳнатсеварлар сафига қўшсак, сира янглишмаймиз. Колхоз аҳли ўтган йили жуда яхши ишлашди. СССРнинг 50 йиллик юбилейига ҳамма соҳаларда катта-катта түҳфалар билан келишди. Минг гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан хирмон кўтарилиб, давлат қабул пунктларига планга қўшимча 800 тоннадан зиёд дурдона етказиб берилди.

Иғим-терим айни қизғин кезларда «зангори кема» капитанлари айниқса зўр ғайрат кўрсатишди. Далаларда 33 та терим машинаси тинимсиз ишлади. Хирмонга етиштирилган ялпи ҳосилнинг 80 проценти фақат бункерлардан тўкилди.

Ажойиб пахта усталари Комилжон Алиев, Исроилхон Ғуломов, Фикри Бадалов, Мирхолим Холмуродов, Раҳим Алматовлар бошлиқ бригада ва звеноларнинг пахтакорлари рекорд ҳосил етиштириб, катта меҳнат зафарларини қўлга киритишди. И. Ғуломов бошлиқ 4-бригада гектаридан 31 ўрнига 38,5 центнердан, Фикри Бадалов бошлиқ 8-бригада эса 41,1 центнердан хирмон уйди. Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида мазкур бригадаларнинг пахтакорлари 40—45 центнерлик маррани кўзлаб меҳнат қилишяпти.

Комилжон Алиев бошлиқ 3-бригада хўжаликда салмоқли ўрин тутади. Бригадага 205 гектар пахта майдони бириктиб берилган. Шуни алоҳида ҳисобга олиб ўтиш керакки, бригаданинг экин майдонлари тошлоқ, камҳосил ерлардир. Лекин ўтган юбилей йилида бригада азаматлари ана шу ерлардан мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳар гектаридан пландаги 27,3 центнер ўрнига 38,4 центнердан «оқ олтин» ҳосили йиғиб-териб олинди. План 141 процент бажарилди. Бригада зарпазлари бу йил мавжуд майдонларда 1080 тонна пахта етиштириш ва ҳосилдорликни гектаридан 45 центнерга етказиш учун ғайрат камарини белга маҳкам боғлаб ишлашяпти. — Ўтган йили областимизда элликцентнерчилик ҳаракати кенг қулоч ёзди,— дейди шу бригаданинг комплекс механизациялашган звеноси бошлиғи, коммунист механизатор Раҳим Алматов.— Юқори ҳосил усталарининг бу ватанпарварлик ташаббусини хўжалигимиз пахтакорлари маъқуллаб кутиб олишди. Бу ҳаракатга биз ҳам қўшилдик. Звеномиз аъзолари қўлни қўлга бериб, ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилишди, барча майдонлардаги ниҳолларни меҳр билан парваришлашди. Далаларимизда мўл ҳосил етишди. Юбилей йилидаги кўрсаткичларимиз чакки бўлмади. 58 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 41,3 центнердан хирмон кўтардик. Тўғри, биз ўтган йили 50 центнерлик маррани забт этолмаган бўлсак-да, бироқ ҳосилдорликни оширишда сезиларли довон ошдик, бой тажриба орттирдик. Бу йил звеномиз аъзолари курашни янада катта журъат билан давом эттириш ва гектар бошига 50 центнердан пахта ҳосили етиштиришга азми-қарор қилдик.

Колхоз пахтакорлари беш йилликнинг учинчи йилида зарбдорчасига меҳнат қилишга бел боғлашган. Миришкорлар яқинлашиб келаётган чигит экиш кампаниясига ҳар томонлама қизғин ҳозирлик кўрмоқдалар. Экиш техникаси мавсумга тўла шай. 21 та ишлов трактори, 21 та сеялка, 21 та культиватор бекамикўст созлаб қўйилибди. Ариқ-зовурлар аллақачонлар чопиб қўйилган.

Колхоз механизаторлари бу йил кўклам дала ишларига зўр ғайрат билан киришишди. Улар амалга оширган дастлабки ишлар кишини қувонтиради. Қир бағридан ўн гектар янги ер ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Колхоз беда майдонлари 110 гектарга кенгайтирилди. Ҳозир механизаторлар 64 гектар майдонда ерга маккажўхори уруғи қадамоқдалар.

— Ҳосилдорликни ошириш асосий шиоримиз,— дейди суҳбатда колхоз партия ташкилотининг секретари Мусулмонқул Холбоев.— Шу мақсадда хўжалигимизда ҳар йили қатор тадбирлар амалга ошириб келинмоқда. Янги йилнинг шу дамигача ҳосилдорликни ошириш билан боғлиқ анчагина катта ишлар амалга оширилди. Далаларга 4000 тоннадан зиёд маҳаллий ўғит чиқариб солинди. Ерлар зудлик билан бороналанмоқда. Майдонлар бегона ўт илдизларидан тозаланмоқда. Колхозчиларнинг меҳнатини рағбатлантириш учун маъмурият ҳар килограмм илдиз учун икки тийиндан ҳақ тўлашга қарор қилди. Булардан ташқари экиш олдидан ерларга яна ҳар гектар ҳисобига 120 килограммдан аммофос соламиз.

Етарли миқдорда сара уруғ жамғариб қўйганмиз,— деб сўзида давом этади ўртоқ М. Холбоев.— Бу йил ҳамма майдонларга вилтга чидамли серҳосил «Тошкент-3» нав чигити экамиз. Барча экиш агрегатларига бу йил ПГС аппаратлари осдик. Бегона ўтларга қарши кураш мақсадида чигит экиш пайтида ана шу аппаратлар ёрдамида тупроққа гербицидлар сепиб ишлов берилади.

Дала ва боғларда кўклам. Фасллар келинчаги гулбаҳор борлиққа сеп ёймоқда, деҳқонни далага чорламоқда. Қалбида меҳнат ғайрати жўшган азамат миришкорлар баҳорни мамнун ҳолда қарши олишяпти. Чунки улар бу йилги зарбдор йил ҳосил баҳорининг қутлуғ келишига ишонишади. Ҳа демай бепоён пахта далаларида самога қувноқ соз таратиб, экиш агрегатлари баралла ҳайқирабошлайди. Она—ер бағрига «оқ олтин» уруғи қадалабошлайди.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
И. ЮСУПОВ.
Пискент райони.

ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ ВА УНИНГ МУАММОЛАРИ

Яқин ўтмишда Тошкент шаҳри кўчаларида юрган от-араваларни эндиликда тезюрар техника воситалари эгаллади. Ҳозирги кунимизни ана шу замонавий машина ва механизмларсиз тасаввур этиш қийин. Уларнинг тараққиёти, машиналар сонининг жадал суръатда ўсиши бир қатор проблемаларни давр олдига кўндаланг қилиб қўймоқда. Бу проблемаларнинг энг муҳими — ҳаракат ҳавфсизлигини таъминлашдир.

Ўтган йили Тошкент шаҳри нинг йўлларида кўп марта бахтсиз ҳодисалар рўй берди. Буларнинг келиб чиқиш сабаблари ва характерини изоҳлаб бериш учун Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси Давлат автоинспекциясининг бошлиғи, милиция майори М. С. Салоҳиддиновга бир неча савол билан мурожаат қилдик.

— Минҳож Сирожевич, йўлда бахтсиз ҳодисалар келиб чиқишининг асосий сабаблари нимада?

— Айрим ҳайдовчиларнинг интизомсизлиги ва йўл ҳаракати қоидаларига амал қилмасликлари энг биринчи сабабдир. Ҳаракат тезлигини ошириш, чорраҳаларда йўл қоидаларини бузиш, транспортни маст ҳолда бошқариш шулар жумласидан. 1972 йилда шу сабаблар билан 915 бахтсиз ҳодиса содир бўлди. Йўл қоидаларининг пиёда юрувчилар томонидан бузилишини айтиб ўтиш керак. Маст кишиларнинг айби билан бир йилда 92 марта бахтсиз ҳодиса содир бўлди. Кўплаб йўлларимиз қониқарсиз аҳволда. Мутасадди ташкилотларнинг ўз вазифасига лоқайд бўлиб, транспорт йўлларига талаб даражасида қарамасликлари туфайли 98 ҳодиса рўй берди.

Ҳаракат тезлигини ошириш ҳунук оқибатларга олиб келмоқда. Бир йиллик фактларни анализ қилиш фикримизни тўла тасдиқлайди. Энг кўп бахтсиз ҳодисалар транспорт зич бўлган йўлда эмас, балки тез ҳаракат қилиш имконияти бор йўлларда содир бўлган. Шота Руставели, Халқлар дўстлиги, Луначарское шоссеси, Тошкент айланма йўли ҳамда Энгельс кўчалари шулар жумласидан.

— Ҳайдовчилар интизомсизлигининг сабаблари тўғрисида нима дейсиз?

— Бу ҳусусда жиддийроқ тўхталиш лозим. Бултур 3 марта ўтказилган ҳаракат хавфсизлиги ойлиги интизомли ва интизомсиз автохўжаликларни аниқлашга имкон берди. Йил бўйи биронта авария содир қилмаган транспорт корхоналарини мамнуният билан тилга оламиз. «Главташкентстрой», транспорт бошқармасининг 1, 3, 9-автобазалари, таксомотор пассажирлар ташиш бирлашмасининг 1, 2 ва 7-автокомбинатлари шулар жумласидан. Уларга биз миннатдорчилигимизни изҳор қиламиз. Чунки, мазкур хўжаликларнинг маъмурияти ҳайдовчилар ўртасида интизомни юксак савияга кўтариш учун астойдил жон қуйдириб ишлайдилар, ўз вазифаларига сидқидилдан муносабатда бўладилар.

Ҳар бир авария бахтсиз ҳодисага олиб келиши ёки халқ хўжалигига кўплаб иқтисодий зарар келтиришини тушунмайдиган, ўз вазифасига панжа орасидан қарайдиган раҳбар ходимлар ҳам, афсуски, бор. Х. Мусажонов бошқараётган Тошкент шаҳар йўловчилар ташиш автотрести, М. Левин директорлик қилаётган таксомотор бирлашмаси, А. Мадалимов раҳбарлик қилаётган Тошкент шаҳар марказлашган юк ташиш автотрести ҳайдовчилари авария бўйича 1972 йилда «рекорд» қўйишди. Бундан ташқари, 2519-автоколоннада (директори Хўжаев), 3-автобус паркида (директори Султонов), 2521-автоколоннада (директори Айрапетян) аҳвол чатоқ. Турли актив ва кенгашларда биз мазкур хўжаликларда агитация тушунтириш ишлари ёмон йўлга қўйилганлиги, уларда кўплаб авариялар содир бўлаётганлиги тўғрисида гапирдик. Лекин ҳануз ўзгариш йўқ. Хўжаликлар раҳбарларининг ишни яхшилаш юзасидан берган ваъдалари ваъдалигича қолиб келмоқда.

Давлат автоинспекцияси ҳар бир йўл-транспорт ҳодисалари тўғрисида тегишли маъмуриятга хабар қилишади. Бироқ, минглаб ана шундай хабарларга бирнечагина жавоблар олдик, холос. Мана, меҳнат ва кўча интизоми бузилишининг илдизлари қаерда яшириниб ётибди!

— Ҳайдовчилар кўпинча онгли равишда йўл ҳаракати қоидаларига хилоф ҳаракат қиладилар. Буни қандай изоҳлаш мумкин?

— Тўғри. Ҳаракат хавфсизлиги қоидалари бузилишининг учдан бири онгли равишда содир бўлмоқда. Бунинг асосий сабаби ҳам маъмуриятга бориб тақалади. Корхона раҳбарлари план бажарилишини талаб қилишади-да, транспортнинг бузуқлигига эътибор беришмайди. Такси ҳайдовчилар ҳаракат тезлигини ошириб, қоидани онгли равишда бузишга йўловчининг поезд ёки самолётга кечикаётганини, юк машинаси ҳайдовчилари эса, юкни манзилга вақтида етказиб бориши зарурлигини рўкач қилишади.

— Шу йил 1 январдан бошлаб янги ҳаракат хавфсизлиги қоидалари амал қила бошлади. Унинг дастлабки натижалари қандай бўляпти?

— Натижалар тўғрисида ҳозирча аниқ фактлар келтириш қийин. Лекин, ҳеч иккиланмай айтиш мумкинки, янги қоидалар ва қўшимча йўл белгиларининг вужудга келиши ҳаракат хавфсизлигини таъминлашда ижобий роль ўйнайди. Ҳозир шаҳардаги автохўжалик ва ташкилотларнинг 70 проценти янги қоидаларни ўзлаштириб олди. Бироқ ҳануз бунга жиддий эътибор билан қарамаётган хўжаликлар ҳам бор. Айниқса, область районларининг ҳайдовчилари шаҳар ичида «қийналиб» қолишяпти.

— Кейинги пайтда, ҳайдовчилар ўртасида «яшил тўлқин» деган гап оралаб қолди. Шу тўғрида тўлиқроқ гапириб берсангиз?

— Йил бошида Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қарори қабул қилинди. Транспорт ҳаракатини «яшил тўлқин» типида координациялашган бошқаришнинг телемеханик системасини лойиҳалаш бошланди. Бу системада, яшил тўлқинли светофорга дуч келган ҳайдовчи бирйўла 20 та чорраҳада яшил чироққа дуч келади, демак, тўхтамай ўтади. Биринчи учраган «яшил тўлқин» остида ҳаракат тезлигини кўрсатган табличка бўлади.

«Яшил тўлқин» Ўзбекистоннинг 50 йиллик тўйида тўлиқ ишга тушади.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

ФАН-ТЕХНИКА МУВАФФАҚИЯТЛАРИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА

Ўтган йили кузда Москвада халқаро «Сельхозтехника-72» виставкаси очилган эди. Қуйида виставкага қўйилган баъзи машиналарнинг тавсифи берилади.

СЕЛЕКЦИОН СЕЯЛКАЛАР

Экиш ишлари қизиб кетган кунларда кўпинча бир неча майда участкаларда ҳар хил уруғ навларини бир-бирига аралаштирмасдан тез экишга тўғри келади. Бу ишни одатдаги сеялкаларда бажариб бўлмайди.

Дон ва дуккакли экинлар Бутуниттифоқ илмий тадқиқот институтида ССФК-7М селекцион сеялкаси яратилди. Бу сеялкада бир вақтда етти қаторга уруғ экиш мумкин. Уруғ солинадиган бункерлар алмаштириб турилиши ва олдиндан уруғга тўлдирилиши мумкин, бу экиш вақтини қисқартиришга имкон беради. Сеялкага махсус механизм ўрнатилган бўлиб, у аппаратни уруғ қолдиғидан тўлиқ тозалайди, ҳар хил уруғ навлари бир-бирига аралашиб кетмайди. Бир соат бетўхтов ишлаганда мингтагача ер бўлакларига ҳар хил уруғ навларини эка олади.

Сеялканинг иш органлари алмаштирилиб, ундан культиватор сифатида, экин қатор ораларини юмшатиш, бегона ўтларни қириб ташлаш ишларида фойдаланиш ҳам мумкин.

Турли уруғ навлари экиладиган участкалар сони унча кўп бўлмаса, Сибирь қишлоқ хўжалик илмий тадқиқот институтида ишлаб чиқилган ССС-5 сеялкасидан фойдаланиш мумкин.

Сеялкага «Тула-200» мотороллери двигатели ўрнатилган. Унинг иш кенглиги 0,6—0,8 метр, бир соат ичида 120 тагача полга уруғ экади.

БОШОҚНИ АЙРИМ ЯНЧАДИГАН МОЛОТИЛКА

Бир бошоқни янчиш қийин иш эмас, албатта. Уни қўлда янчса ҳам бўлади. Аммо ўн минглаб бошоқни айрим-айрим янчиш, унинг ҳар биридан энг қимматли донларни танлаб ажратиш, тортиш ва алоҳида ўриб-жойлашни механизациясиз бажариб бўлмайди.

МК-150 молотилкаси бошоқларни айрим-айрим янчишга мўлжалланган. Бошоқ қабул бункерига узатилгач, бир неча секунд ўтмасданоқ уруғ махсус аппаратга келиб туша бошлайди. Донни танлаб ажратиш ва тортиш бошқа асбоб ёрдамида бажарилади.

СПОРТ

ТЕРМА ФУТБОЛ КОМАНДАСИНИНГ ЯНГИ УСТОЗЛАРИ

Евгений Горянский СССР терма футбол командасининг катта тренери қилиб тайинланди. Шу мавсумга қадар у олий лигадаги «Зенит» (Ленинград) командасининг устози бўлиб келган эди. У эллигинчи йилларда Москванинг «Локомотив» командасида ҳужумчи бўлиб ўйнаган. Сўнгра Львовнинг «Карпат» командасига, Киев динамочиларига тренерлик қилган, Украина терма командасининг устози, СССР Олимпиада командасининг тренери бўлган. Е. Горянский Ворошиловграднинг «Заря» командаси билан бир неча йил ишлаган. Худди шу даврда команда олий лигада ўйнаш ҳуқуқига сазовор бўлган эди.

Хизмат кўрсатган спорт мастери Алексей Парамонов СССР терма командасининг иккинчи тренери бўлиб қолди. Е. Горянский сингари у ҳам илгари Гавриил Качалин катта тренер бўлган даврда терма командада ишлаган эди.

(ТАСС мухбири).

●

СОВЕТ ЁШЛАРИ ЕВРОПА ЧЕМПИОНИ

Ленинградда ёш хоккейчиларнинг Европа чемпионати мусобақалари тугади. Совет Иттифоқи командаси барча рақибларини — Швеция, Чехословакия, Финляндия, Швейцария, ГФР терма командаларини ютиб, биринчи ўринни эгаллади ва чемпионатнинг олтин медаллари билан тақдирланди. Иккинчи ўрин ва кумуш медаллар швецияликларга тегди. Учинчи ўринни эса чехословакияликлар қўлга киритишди.

Энди навбатда миллий командаларнинг Москвада бўладиган жаҳон чемпионати мусобақалари турипти.

●

НАВБАТ—ШАХСИЙ БИРИНЧИЛИККА

Андижон шаҳрида стол теннисидан Ўзбекистон XVI спартакиадаси програмаси бўйича команда мусобақалари тугади. Тошкент шаҳрининг ёш теннисчилари Бухоро области вакилларига ғолибликни бериб қўйиб, иккинчи ўринда қолдилар. Кеча бу ерда теннисчиларнинг шахсий биринчилик мусобақалари бошланди.

Шахмат бўйича Тошкент шаҳри командаси пешқадамлик қилмоқда. Пойтахтликлар Хоразм, Бухоро, Наманган ва Андижон областлари вакилларини мағлубиятга учратдилар. Кеча улар бешинчи тур ўйинларини ўтказишди.

●

ВОЛЕЙБОЛЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

«А» класс биринчи группаси эркаклар командаларининг волейболдан СССР чемпионати учинчи тур мусобақалари ниҳоясига етди. Симферополга борган Тошкент динамочилари Кишиневнинг «Молдова», Москва ва Иркутскнинг «Динамо» коллективлари билан учрашдилар.

Вакилларимиз етти очко тўплаб, турнир жадвалида олтинчи ўринни эгаллаб турибди. Мусобақанинг тўртинчи ҳал қилувчи давраси Чирчиқ шаҳрида ўтади. Бу ерда 17 апрель куни биринчи ўйинлар бўлади. Тошкент динамочилари яна беш ўйин ўтказишлари керак. Уларнинг рақиблари Тбилисининг «Буревестник», Бокунинг «Мехсул», Ашхободнинг «Колхозчи», Грозниййнинг «Спартак» Ереваннинг «Динамо» командаларидир.

Наққош қиз

Г. ПУН фотоэтюди. (ЎзТАГ).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ПОЧТАСИДАН

ЧЕКСИЗ МИННАТДОРМАН

Бир неча йил олдин кўзларим хиралашиб, бора-бора бутунлай кўрмай қолдим. Ёруғ кунларни, ойдин тунларни, табиат гўзалликларини кўриб, завқланиб юрган киши бундай бахтдан маҳрум бўлиб қолганда қандай оғир ботишини, умуман бу руҳий кечирмани оддий сўз билан тасвирлаш қийин.

«Наҳотки, энди ёруғ дунёни кўролмайман?» деган савол бир зум ҳам ҳаёлимдан нари кетмасди.

Тошкентда истиқомат қилувчи тўнғич қизим Зарифа 1972 йил декабрида Андижонга келиб, мени ТошМИ кўз касалликлари клиникаси профессори Муҳтарам Ҳамидова ҳузурига олиб келди.

Профессор кўзларимни синчиклаб кўрди ва касалнинг келиб чиқиш сабабларини, уни даволаш йўлларини аниқлаш мақсадида мен билан анча суҳбатлашди. Суҳбатнинг охирида умид ва илтижо билан профессорга мурожаат қилдим:

— Кўзларим яна кўрармикин?

— Албатта кўрасиз, бунинг учун қўлимиздан келадиган барча чораларни кўрамиз, — жавоб қилди шифокор. Қатъият ва ишонч билан айтилган бу сўзлардан кўнглим анча таскин топди, қалбимда умид учқуни чақнагандек бўлди.

Операциягача клиникада ўн кун даволаниб ётдим. Шу орада Муҳтарам Ҳамидовна мендан бир неча бор ҳол-аҳвол сўраб, саломатлигимни текширди.

...Операция столида ётибман. Атрофимда кўп шифокорлар турганлигини уларни кўрмасам ҳам овозларидан, ҳаракатларидан сезаяпман. Бир неча дақиқа жимлик ҳукм сурди.

— Ўзингизни бардам тутинг, ҳавотирланманг,— менга мурожаат қилди Муҳтарам Ҳамидовна. Проффессорнинг тажрибали чаққон қўллари оғриқни сездирмай бир неча минутда операцияни тугатди. Бирдан ёруғликни сездим ва кўзимга қараб турган, юзининг бир қисми оқ дока билан тўсилган аёлни—Муҳтарам Ҳамидовнани кўрдим. Қалбимни севинч, ҳаяжон қуршаб олганди. «Кўряпман, кўраяпман»,— деб қичқириб юбордим. Муҳтарам Ҳамидовна мамнуният ва севинч билан менга қараб турар эди.

Операция муваффақиятли тугади. Кўзларимни дока билан боғлаб яна палатага олиб кириб ётқизишди.

— Энди икки-уч кун қимирламай ётасиз, кескин ҳаракат қилсангиз кўзингизга зўр келиб, зарар етиши мумкин,—деди меҳрибонлик билан Муҳтарам Ҳамидовна.

Бир оғиз ширин сўз беморга баъзан ўткир малҳамдан ҳам яхшироқ таъсир кўрсатади. Тажрибали шифокор Муҳтарам Ҳамидовна ҳам ўзининг ширинсуханлиги ва меҳрибонлиги билан ҳамиша беморларнинг кўнглини кўтаради. Унинг ҳаёт бахш этувчи моҳир қўллари менга ўхшаш қанчадан-қанча беморларнинг кўзидан «зулмат пардаси»ни олиб ташлаган.

...Операциядан сўнг уч кун ўтди. Кўзимдан пахта билан боғланган докани ечиб олишди. Кўзингиз кўраяптими?— сўради профессор. «Ҳа, кўраяпман»,— дедим ҳаяжон билан.

Ойнадан хонага тушган қуёш нурларини, юзлари севинчга тўла шифокорларни кўриб шодлигим қалбимга сиғмасди. Қалбимдаги миннатдорчилик ҳисларини баён этиш учун муносиб сўз топишга қийналардим. Севинч ёшларини артар эканман:

— Миннатдорман, раҳмат,— деёлдим, холос. Шу он ўзимни дунёга янгитдан келгандек сездим.

Ҳурматли редакция! Мени ва менга ўхшаш кўплаб беморларни ана шундай чексиз бахтга эриштирган, қўли гул шифокор — Муҳтарам Ҳамидовна Ҳамидовага газетангиз орқали чексиз миннатдорчилигимни билдиришингизни илтимос қиламан.

Ҳакимжон ИБОДОВ,
пенсионер.

ШИНГИЛ ҲИКОЯЛАР

СУЯНЧИҒИМ

Йўлдош ота-онасидан жуда ёш етим қолди. Ҳаётнинг паст-баланд сўқмоғи уни катта йўлга олиб чиқди. У ўйларди: «Хотин олсам, умримга йўлдош, қоқилсам, қўлдош бўлсин. Ишқилиб бахтимга оқила умрдош учрасин...»

Орзу ушалди. Йўлдош ширин орзу-умид билан Умида деган қизга уйланди. Қувончли кунлар ўз қанотида умр лаззатларини олиб кетди. Йўлдош билан Умида қўша-қўша фарзанд кўришди, қиз узатишди, ўғил уйлантиришди. Ҳаётнинг аччиқ-чучугини бирга тотишди. Умида тузуккина оила бекаси бўлса ҳам, умр дўстини койигани-койиган, арзир-арзимас нарсага Йўлдошнинг кўнглини ранжитарди:

— Сизга тегиб нима роҳат кўрдим? Бошқаларнинг эрига ўхшаб, бундай яйраб-яшнатмадингиз. Кун кўрдиму, нур кўрмадим. Ҳаётим шундай ўтиб кетармикан...

Йўлдош ҳам куйиб-ёниб хотинига дашном беради:

— Э, хотин, шу кунингга шукур қил. Ахир менга тегиб нима ёмонлик кўрдинг? Қўша-қўша фарзанд кўрдинг, ҳовли-жойли бўлдинг. Яна нима истайсан, ахир?...

Кунлар шундай ўтарди. Турмушнинг аччиқ-чучугини эр-хотин — қўшҳўкиз бўлиб, тортишарди. Энди Йўлдош нуроний ота, Умида эса пирибадавлат онахон эди.

Чол пенсияга чиққанидан бери уйга тиқилиб қолди. Майда-чуйда гаплар ҳамон давом этар эди.

— Намунча ёмон қаридингиз, чол. Умримнинг эгови бўлдингизку. Сиздан кун кўрдиму, нур кўрмадим...

Йўлдош ота бетоб бўлиб, чап қўл, чап оёғи ишламай қолди. Ўғил-қизлари отага яхши қарашади, оқ ювиб-оқ тарашади. Лекин улар ҳам ўз юмуши, оила ташвишлари билан ўралашиб кетишади. Чолнинг бахтига Умида ая бор: иссиқ-совуғига, ётиш-туришига қараб туради. Ҳеч ёмон сўз айтмайди, бир пайтлари уни қаттиқ ранжитганларига ўкинади.

— Бахтимга омон бўлинг, — дейди ая куйиниб, — болаларингизга ўзингиз бош бўлинг.

Йўлдош ота миййғида куяиб қўяди:

— Болаларимга бош бўлдим, кампир, — дейди у. — Бири уйланди, бири турмуш қурди. Ҳаммасидан тинчидим. Кенжа набирам бетоб эди, у ҳам тузалиб кетди. Яхшиям толеимга сен бор экансан, суянчиғим бўлдинг. Энди ҳамманг ортимда қол, ҳеч қайсингнинг заволингни кўрмай...

Қайси куни Умида аяни касалхонада, чолининг олдида кўриб қолдим. У чолининг бошини авайлаб силар эди.

— Қимирламанг, — дейди меҳр билан. — Уриниб қолманг...

Бир-бирига мададкор, бир-бирига суянчиқ бўлиб қолган чол-кампирни кўриб, ўйланиб қолдим: Кўҳна бу дунёда инсон қисқа умрини ширин ўтказиши керак, тили ширин одамнинг умри ширин ўтиши керак.

ГУЛИРАЪНО

Олтин тупроқда зумрад япроқ ёзиб, гул униб чиқди. Унинг бир навдасида лаълдек қип-қизил гул очилди. Гул эмас, қуёшнинг бир парчаси япроқлар ўртасида чақнагандек эди. Қодир табиат, бу гулни эгри қўл узиб олмасин, деб атрофига тиканлардан посбонлар қўйди. Она-ер ўзи ундирган бу гулни севиб, вазмин кафтида авайлаб тутиб турарди. Ундан сўради:

— Эй, гул, исминг нима сенинг?

— Исмим Гулираъно.

— Гулларнинг гўзали экансан, бу исмни сенга ким қўйди?

— Ўт-гиёҳлар, гулу-райҳонлар.

— Сен ниҳоятда гўзалсан, — деди Она-Ер. — Исминг ҳам ўзингга ярашган. Сен ҳеч қачон завол кўрма, тупроққа айланма.

— Мен тупроққа айланишдан қўрқаман, — деди Гулираъно, — бағрингизда мангу очилиб тургим келади.

— Қодир табиатдан сенга мангу умр сўрайман, — деди Она-Ер.

Гулираъно виқор билан оламга термулиб турарди. Шу пайт заррин осмондан қуёш шундай жавоб қилди.

— Тирик жонларнинг онаси, — Она-Ер, эшит! Сен Гулираънога мангу умр сўраяпсан. Лекин, бунга ҳеч ким қодир эмас. Бу бепоён олам яратилганда икки нарса муқим қилиб қўйилган: ҳаёт ва ўлим. Жаъмики нарса шу асосда жуфт яратилган. Зеро, зулмат бўлмаса, нур қадри билинмасди. Иссиқлик яратилганда, совуқлик ҳам пайдо бўлган. Яхшилик ҳеч қачон ёмонлик билан чиқишмайди!

— Тўғри, — деди Она-Ер. — Яхшилик бор экан, ёмонлик ҳам бўлади. Лекин яхши нарсаларнинг тупроққа айланганига ачинасан киши.

— Мен ҳам шуни ўйлайман, — деди Қуёш, — ҳаммага баравар нур сочаман. Лекин гул тикансиз, баҳор ҳазонсиз бўлмас экан. Бироқ ҳаёт давом этади, янгилар пайдо бўлади.

Она-Ер чуқур-чуқур нафас олиб ҳансирарди, қуёшга бағрини тутиб янги гулираънолар тараддудини кўрарди. Бу табиатнинг қонуни эди. Она-Ер чиройли Гулираънолардан оро топишга шошиларди.

Тўлқин РАСУЛОВ.

БЕКОБОД металлургия заводи маданият уйида хилма-хил санъат тўгараклари бор. Яқинда бу ерда рус ашула ва рақс ансамбли ҳам ташкил этилган эди. Тўгарак ҳали ёш бўлишига қарамасдан, Бекобод ва Бўка районлари меҳнаткашлари диққатини ўзига жалб этди. Суратда: «Бал рақси»

А. АВАЗОВ ва А. УСМОНОВ фотоси. (ЎзТАГ).

ҲАР ТЎҒРИДА

ДАРЁНИ СИМИРАДИГАН НАСОС

Совет Иттифоқида кичик бир дарё сувини тортиб ололадиган улкан насос тайёрланди. Баландлиги 25 метр ва оғирлиги 79 тонна бўлган бу насос бир соатда 140 минг куб метр сув тортиб олади. Шунча сув билан 34 минг гектар экин майдонини суғориш мумкин.

САЙЁҲ ТЕПАЛИК

Асрлар бўйи бир ерда ястаниб ётган тепалик тўсатдан ғойиб бўлиб қолса-я!

Яқинда Польшанинг Ходеница қишлоғида табиатда камдан-кам учрайдиган ғаройиб ҳодиса рўй берди. Ердан анча баланд бўлган тепалик ўз-ўзидан жойидан силжиб, йўлида дуч келган дарахт, симёғочларни синдириб, қулатиб кетаверди.

Бу қизиқ ҳодисага ерости сув босимининг кўтарилиши сабаб бўлган.

СУВ ОСТИДА ТАКСИ

Францияда ги порт шаҳар Марселда сувости таксиси қурилди. Телескаф деб ном олган бу таксига олти киши сиғади. Пассажирлар унинг ичига тушиб ўтиргач, кабина тепадан шиша қопқоқ билан ёпилади ва сувга ботирилади. Телескаф металлдан тўқилган арқон бўйлаб ҳаракат қилади. Сувга тушган киши сув юзасидан ўн метр пастда 300 метр масофада сувости дунёсини томоша қилиши мумкин. Телескафнинг кислород билан таминлайдиган махсус аппаратлари ҳам бўлиб, улар пассажирларга 40 минутгача сувда сайр қилиш имконини беради.

МОНТЕ-КРИСТО КИМ БЎЛГАН?

Маълумки, машҳур француз адиби Александр Дюма ўнлаб саргузашт романлар ёзган энг сермаҳсул ёзувчилардан ҳисобланади.

Аммо, шу асарлар ичида энг маълум ва машҳурларидан бири «Граф Монте-Кристо» романидир. Адиб бу асарини ҳам уз одати бўйича чиндан ҳам воқе бўлган кишилар тақдирига асосланиб ёзган. Жумладан, роман негизида Париж маҳкамасида хизмат қилган Жак Пеше исмли кимсанинг хотираларида келтирилган воқеалар ётади.

Атоқли романчи тасвирлаган воқеалар аслида Францияда 1807 йилдан бошланади. Этикдўз Франсуа Пико бой ва гўзал ойимқиз Маргарита Фигерга уйланмоқчи эди. Бироқ, қизни кўз остига олиб қўйган трактирчи Матье Лупо нима қилиб бўлса ҳам тўйнинг бўлмаслиги учун ҳийла ишлатади, яъни, Пикони ўша вақтда қувғинда бўлган қирол Бурбон тарафдори ва айғоқчиси қилиб кўрсатиб, полиция бошлиғи номига туҳматнома ёзади. Полиция Пикони қамоққа олади.

Орадан саккиз йил ўтади. Парижда ҳеч ким танимайдиган Жозеф Люше исмли бой зодагон пайдо бўлади. Бурбон ҳокимиятни қайта эгаллаганидан сўнг у ўзини Пьемонт шаҳридаги Фенестрель қалъасидан озод қилинган, деб эълон қилади. Аслида эса бой ва оқсуяк Люше қиёфасида Парижга Пико келганди.

Турмада у Фарико исмли руҳоний билан дўстлашиб, руҳоний ўлими олдидан Монте-Кристо оролида яшириб қўйилган бир неча миллион франк бойликни унга васият қилиб қолдирганидан албатта ҳеч ким хабардор эмасди. Пико шу ҳазинага эга бўлгач, рақиби Луподан қасос олиш пайига тушади. Матье Лупо бу пайтга келиб, Париждаги энг машҳур ресторанлардан бирининг хўжайини бўлиб олганди. Пико шу ресторанда официант бўлиб хизматга кириб, ўз режаларини амалга ошира бошлайди. Лупонинг ўзидангина эмас, балки унинг болаларидан ҳам қасос олади. Ниҳоят у Лупонинг икки шеригини ўлдириб, бир куни тунда унинг ҳузурига киради, ҳамма сирдан уни воқиф қилиб, ҳалок этади. Пико қочмоқчи бўлганда Лупонинг шериги кириб қолади. У Лупо бойлигининг тенг ярмини олмоқчи бўлиб, сирни ҳеч кимга айтмоқчи эмаслигини билдиради. Пико бунга кўнмагач, у Пиконн ўлдириб, Англияга қочади У 1828 йилда ўлим тўшагида ётиб, бор гапни француз фуқаросига айтиб беради, ундан бу ҳақда Париж полициясини хабардор қилишни сўрайди.

Худди шу воқеалар Александр Дюмага маълум бўлади. У ўзининг энг машҳур романларидан бирини яратади. Бу эса адибнинг «Тарих мен учун ўз суратларимни осиб қўядиган бир мих, холос» деган сўзларини яна бир бор тасдиқлайди. «Уч мушкетёр», Қиролича Марго», «Қора атиргул», «Виконт де Бражелон» каби машҳур романлар ҳам бўлиб ўтган воқеалар асосига қурилиб, романчининг бой фантазияси билан вужудга келгандир.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.30 — **Кўрсатувлар программаси.** 18.40 — Болалар учун мультфильм.

Рус тилида: 18.55 — **«Старшеклассник»** программаси, 19.25 — Ўн минут музика, 19.35 — **«Ахборот»** информацион программаси.

19.50 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.20 — Шеърият мухлисларига, 20.30 — **«Ахборот»** информацион программаси.

20.50 — Қишлоқ хўжалиги ходимлари учун, **«Олтин водий»** программаси.

22.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 22.30 — Ота-оналар университети, 23.00 — **Рангли телевидение.** «Ёшлар овози». Замонавий қўшиқлар ҳаваскор ижрочиларининг республика конкурси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

10.25 — **Кўрсатувлар программаси,** 10.30 — «Ленин номли мактабда» (ўзбек тилида), 11.10 — **«Биров келди, эшикни очинг»** (бадиий фильм, рус тилида).

18.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.50 — **Рангли телевидение** (ҳужжатли фильмлар экрани).

20.20 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

22.00 — «Йўллар чорлайди» (рус тилида).

22.30 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00 — **Тошкент янгиликлари.**

Рус тилида: 19.15 — Телевизион бадиий фильм, 20.35 — **«Икки ҳаёт»** (бадиий фильм, 1 серия).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29/III **Этик кийган мушук** (кундуз), **Травиата** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/III да **Тарих тилга кирди** (кундузи), **Имон** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29/III да **Ужарлар** (кундуз соат 12 да), **Хотинимнинг эри** (кеч соат 7.30 минутда).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Совет циркининг ҳайвон ўргатувчиси, Бутуниттифоқ кўригининг лауреати **Б. Денисов Африка шерлари билан.**

КИНО

Шайтон малайлари Иблис тегирмонида — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.30, 8.45 минутда).

Адрес: Ер планетаси — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 8.45 минутда), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 12, 2, 3, 5, кеч соат 6, 8, 9 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4, кеч соат 7, 9.30 минутда), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да), «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч соат 8.30 минутда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 9 да).

Рустам ва Суҳроб — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, 4 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз соат 4 ва кеч соат 9.45 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», (эрталаб соат 11, кундуз соат 3 ва кеч соат 7 да).

Ҳур қизлар (кундуз соат 12, 3 ва кеч соат 6 да), **Эски шаҳар можаролари** (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да) — «ДРУЖБА».

Чингачгук — Аждаҳо, Оцеола — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да).

Эски шаҳар можаролари; Мультфильмлар тўплами — ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30 ва кеч соат 8.30 минутда).

Ромео ва Жульетта — «МОСКВА» (кундуз соат 12, 5.30 минутда).

Қора лола — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 3, 5, кеч соат 7, 8.40 минутда).

Унинг ҳаётида эркаклар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, кеч соат 6, 8 да).

Чемпион — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 5, кеч соат 8.45, 10.30 минутда).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

29, 30 март кеч соат 7 да СССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН «А» КЛАСС II ГРУППА **«СПАРТАК»** (Тошкент) — **«ШАХТЕР»** (Прокопьевск) командалари ўртасида

ХОККЕЙ

ўйини ўтказилади.

Билетлар Марказий «Юбилей» спорт зали кассаларида сотилмоқда.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

1 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 5 ДА СССР КУБОГИ УЧУН **«Текстильшчик»** (Иваново) — **«Пахтакор»** (Тошкент) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

ўйини ўтказилади.

Билетлар сотилмоқда.

Марказий секторга бутун мавсум учун абонементлар бор.

УЗОРГТЕХСТРОЙ ТРЕСТИГА

(Чилонзор массиви, 2-квартал, 15-уй)

трест бош бухгалтери, бош инженернинг фан бўйича ўринбосари, қурилишнинг саноат-технологик комплектацияси билан таниш бўлган инженер-қурувчилар ва экономистлар, бош мутахассис вазифасида ишлаш учун инженер-қурувчилар, группа бошлиқлари, катта инженер ва инженерлар, техник-экономистлар, қурувчилар

КЕРАК

Иш ҳақи штат жадвали бўйича тўланади.

Уй жой билан навбати билан рўйхат бўйича таъминланади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — ишга жойлаштириш ва информация бюроси, район ижроия комитети ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р — 02309. ИНДЕКС 64697. № В—1701.